

longe gratiosissimis abundo, mysterio scilicet
 coniunctionis & vinculi eius, quod nobis recū
 esse voluisti: cruce etiam ipsa quā nostra cau
 sa libentissime pertulisti. Accedit etiam sanc
 tissimæ, integerrimeq; virginis, & matris
 tuæ: quam ad perficiendam illam diuinæ na
 turæ cum humana ineffabilem vnionem adiu
 tricem supra omnem naturam adhibuisti: pio
 rum etiam omnium qui in terris agentes cœle
 stem vitam coluerunt, grauissimum ac sum
 mi apud te ponderis, patrocinium. Cum igitur
 tot ac tantis intercessoribus abundem: inq; om
 nes apud te causam sine intermissione pro me
 dicant, non potes non amanter aperire manū
 tuam, et me tua benedictione complere. Quod
 si scelera mea obstant vberrimo fonti benigni
 tatis ac charitatis tuæ: dele ea quæso domine,
 despice, ac condona mihi seruo tuo, obruantur
 obliuione sempiterna, proiiciantur in profun
 dū maris. Condonare peccata hominibus chri
 ste rex summæ celsitudinis & maestatis, nun
 quam intermittis. Nam humanæ mentis per

PRECATIO

cursio & agitatio multo est velocior incitati
 orq; luce, sermo etiam noster præceptus & ad
 prolapsionem procliuis: res vero ipsa materie,
 ac crassitudine quadam obscura caliginosaq;
 affecte. Ex quo fit ut non gloriatur in cons
 pectu tuo vniuersa caro. Tu autem solus pu
 rus, integer, inuiolatusq; es domine: neq; susci
 pere culpam vlllo modo potes, quoniam tu solus
 obliterare, ac delere peccata hominum potes.
 Dulcissime Iesu hominum liberator, custos,
 ac defensor: serua precor quam diutissime vi
 tam illorum florentem ab omniq; peccato &
 perturbatione vacuam, qui sanctissime chris
 tianam pietatē colunt, tibiq; legitime, ac syn
 cere deseruiunt. Postremo vero eos ubi præse
 tis vitæ (quam tu domine finibus ijs, quos nosti
 terminasti) cursum confecerint: in sempiternā
 illam vitam, regnumq; foelicissimum, non
 ipsorum meritis, sed bonitate tua impulsus
 introducito. Esto, o christe rex clementissime
 malorumq; tolerantiss. quoniā te decet omnis
 gloria, honor, & obseruantia: sempiternumq;
 patre

patrem tuum, qui cum in unitate Spiritus
Sancti vivis et regnas in infinitas seculorum
etates.

AMEN.

INCITAMENTI AMORIS ERGA

deum pars quinta quæ naturæ diuinæ
proprietas eas explicat: quibus cōsy-
derandis vir christianæ pietati de-
ditus diligendi ac colendi numi-
nis diuini studio incēdatur.

De diuina vi: potestate: ac verenda nimi-
um maiestate, cōsyderatio prima.

RINCIPIO itaq; dili-
genter animo cōplectere
quæ nã & quanta sit illa
diuini numinis vis quãta
potestas, atq; maiestas.
Id quod facillime perspi-
cies, si animu ad contēplãdas eas res contuleris:
quas idē effecit ac fabricauit. Nã earũ rerum

K iij que diuini

DE DILIGENDO

diuinitus procreatae sunt, admirabilis pulchri-
 tudo, cōcinnitas, ordo, magnitudo, ac multitu-
 do, diuinae potestatis vim maxime declarant.
 Quae. n. vis alia potuit caelestes illos orbes ar-
 chitectari, infinitis propemodum stellis, quasi
 fulgentibus ac collucētibus gemmis exornare
 motibus praeterea incitatissimis circum axē
 conuertere, ac contorquere, nisi infinita? Iam
 vero sphaera illa constans ex altissimis, ac ve-
 hementissimis ignibus, illa aeris immensitas
 maris vastitas, terrae latitudo, & stabilitas
 quid aliud quae so loquuntur, quam esse quod-
 dam numen praestantissimae mentis, infinita
 vi ac potestate praeditum? Neq; .n. hasce longi-
 tudinum, altitudinum, latitudinumq; immen-
 sitates efficere potuisset: nisi vi immensa infi-
 nitaq; polleret. Praetereo illam in omni genere
 rerum, animalium scilicet, quibus terram ma-
 req; compleuit, stirpium atq; plantarum, qui-
 bus terram, quasi conuestiuit, admirabilem
 varietatē. Taceo immensa camporum spatia
 impendentium montium altitudines, aquarū
 gelida

geidarum perennitates. Ex quibus omnibus
 liquido constat quam sit suscipiendus, ac reue-
 rendus præpotens ille Deus: a quo hæc omnia
 non instrumentis illa quidem aut vectibus, sed
 inssione sola & imperio facta & fabricata
 sunt. Ipse etenim dixit, et facta sunt: ipse m^a Psal.
 dauit, & procreata sunt. Præterea ipsa harū x xxii
 rerum omniū tot iam seculorum ætatibus cōs et. cxi
 tantia, stabilisq; ac firma permansio mirum viii.
 nobis dat diuinæ virtutis testimoniū. Qua
 n. vi Deus opt. Max. vniuersa ex nihilo pro
 creauit, eadē prorsus multis iā sæculis, & æta-
 tibus continet, atq; conseruat: & ad salutē ani-
 mantiū sapienter administrat. Quid porro di-
 cam de hominis animantiū omniū principis
 pulchritudine et excellentia? Dici. n. nō potest
 quantum opere diuinæ potestatis vis in hominis
 fabricatiōne eluceat, id quod quiuis facile intel-
 liget, si datas homini & in generatas a natu-
 ra facultates, intelligendi scilicet, memoria cō-
 prehendi, sentiendiq; vim, singularum
 præterea humani corporis partium, pulchritu-
 dinem

DE DILIGENDO AC

dinem, & concinnitatem, earumq; inter sese
 mirâ colligationem, & connexionem, functionem
 præterea cuiusq; atq; officium attente fuerit
 contemplatus. Quæcirca cum hominẽ, ac cœ-
 tera animantia, cum terrâ, aquam, aerẽ, ignẽ,
 quæq; us continentur coercenturq; conspex-
 ris: cum deniq; in cœlum contueri tibi contige-
 rit: Veniat tibi continuo in mentem summi
 ac præpotentis numinis illius, à quo tanta tam-
 q; varia rerum molitio profecta est, a quo
 tam excellentes creaturæ solo nutu factæ
 sunt, eiusq; vim infinitam, omniq; religione,
 ac ceremonia venerandam, colendamq; ma-
 iestatem reuerere, admirare, omniq; laude,
 & commendatione prosequere: te vero
 ipsum quam potes infime in conspectu e-
 ius demitte, abijce, & prosterne. Quid. n.
 mirum si tuò homuncio tantæ maiestatis
 recordatione, terrore quodam afficiaris: ad
 eamq; venerandam, summaq; religione ob-
 seruandam omnẽ contentionem animi adhibe-
 as, si ille Angelorum præstantissimæ mentes
 illi

VENERANDO DEO Fo. LXXVIII

illi cœlestes Principatus Throni, ac dominatus
 in tanti opificis, tamq; potentis numinis cons-
 pectu pauent, eiusq; studio & amore incredi-
 biliter ardent? Quam igitur nefarium ac sa-
 erilegum est, te in tanti tamq; verendi: colē-
 diq; numinis offensionem non dubitare incur-
 rere: ipsumq; non modo non reuereri, verum
 etiam quod flagitiosius, & intolerabilius est,
 respuere, & impudentissime aspernari? Itane
 o Homuncio audes diuina iura violare? audes
 sanctissimas ipsius leges negligere, & tremē-
 dum imperium recusare? Omnes creaturæ
 ei demissis cervicibus obtemperant: tu vero
 illi parere grauaris? illius imperium? illius nu-
 men? illius maiestatem minime reuereris?
 non horres dei in te odium atq; offensionem
 concitare? Num laceassis deum? Num robusti-
 or, ac potentior illo es? An te immensam
 eius vim infringere, ac labefactare posse pu-
 tas? Potestati eius quis vñquam resistit?
 Hæc cogita semper, hæc animo meditare:
 sic .n. facile consequeris, vt Deum opti. Max,
 sum.

DE DILIGENDO

Summa obseruantia, ac reuerentia prosequaris: neq; facile possis adduci, vt iustissimas ipsius leges perfringas. Valebit etiã ad hoc plurimum diuinæ immensitatis, eternitatis, incõprehensibilitatis, ac cœterarum huiusmodi proprietatum diligens: & attendenda consyderatio. Nam hæc naturæ diuinæ proprietatibus animo agitantis, facile excitatur animus ad reuerendũ admirandumq; summũ illud ac sempiternũ numen, quod cuncta procreauit, cunctaq; infinita vi continet, atq; conseruat.

CONSY. II.

De diuina bonitate: & beneficentiã.

IAM vero diuinæ bonitatis magnitudo, cum ex procreatione conseruationeq; rerũ, ex earũdẽ administratione procurationeq; facile cognoscitur. Bonitatis .n. ac beneficentiæ ea est natura, vt se totam in alia profundat, nullis promeritis inuitata. Nam qui ad bene merendũ de eo incitatur, à quo fuerit beneficio

cio prouocatus: non tam beneficum sese, quã
 gratum ac memorẽ esse ostendit. Quare sũ
 ma dei opt. Max. bonitas ex eo facile intelli-
 gitur, quia nullis creaturarum antecedentibus
 meritis prouocatus: sed suapte sponte, suaq; bo-
 nitatis & beneficentiã quibusdam quasi sti-
 mulis concitatus, cuncta quæ sub aspectum ca-
 idunt, quæq; obtutum effugiunt, cum non es-
 sent, procreauit: illisq; immensa bonitatis suæ
 partem aliquam impertiuit. Etenim nulla est
 creatura tam abiecta & exigua, in qua nõ
 singulare diuinæ bonitatis vestigium appare-
 at, in quaue sese diuinitas nõ eximie ostendat.
 Hoc. n. diuina beneficentia ab hominũ benefi-
 centia differt: quoniã illa quidẽ patet amplissi-
 me: inq; omnia effunditur: hæc vero restricti-
 or est & angustior, ac certis quibusdam fini-
 bus definita. Deus. n. optimus Max. res om-
 nes a se productas, nullo habito delectu, singu-
 lari beneficentia complectitur, homo vero cre-
 aturam solũ rationis compotẽ, vt beneuolen-
 tia & charitate, ita liberalitate prosequitur,

sic

DE DILIGENDO AC

sic .n. est apud sapientem, miseratio hominis
 Eccles. erga proximum suum, miseratio autem do-
 xviii. mini in omnem carnem, hoc est, in omnem cre-
 aturam. Cui quidem consentaneum est & il-
 lud quod regius vates magno gaudio elatus
 cecinit, inquiens: Misericordia domini plena
 Psal. est terra. Hanc etiam diuini numinis bonita-
 xxii. tem, & beneficentiam Christus humani gene-
 ris restitutor mirum immodum in Euangelio
 commendauit. Nam cum diuina quadam co-
 hortatione homines ad bene de omnibus me-
 rendi studium excitaret, attulit in medium
 profusissimam patris sui cœlestis in omnes
 Luc. vi beneficentiam: inquiens, diligite inimicos
 Mat. v vestros benefacite ijs qui vos oderunt,
 vt sitis filij patris vestri: qui solem su-
 um oriri iubet bonis, & improbis & plu-
 uiam effundit super iustos & iniustos.
 Quanta est diuina bonitas ac beneficentia,
 quæ eos etiam beneficio afficit, qui colendū ac
 religiosissime obseruandū diuinæ maiestatis
 suæ numen, non modo vlla reuerentia, cultu,
 hono

honoreq; non dignant, verum etiã innume-
 ris iniurijs ac contumelijs laceffunt, christia-
 numq; nomen turpissimis conuitijs lacerant,
 ac proscindunt. Nam lucis vitaq; vsurã illis
 amantiſſime impertit, et omnia quæ ad tuen-
 dã vitam valët, benigniſſime largitur ac sup-
 peditat. Ex quo fit, vt viros christianos suiq;
 cultores multis interdũ acerbitatibus, atq; a
 deo ſũma egeſtate cõſlictari ſinat: eos vero qui
 a christiana pietate & religione vehementer
 abhorrët: Mahumetas inquam, Turcas, ac cœ-
 teras eiufmodi peſtes, æternis ſ: pplicijs deſtina-
 tas: ſecũdis rebus florere, omnibusq; copijs pati-
 atur abundare. Sediudicia dei abyſſus multa.
 Noli, inquit. D. P. Auguſtinus, ſcrutari: ſi nõ
 vis errare. Diuinæ etiam bonitati tribuenda
 eſt, rerum omnium quas fecit conſeruat. o,
 atq; gubernatio. Qua .n. bonitate cunc-
 ta condidit, eadem vniuerſa ſuſtentat, tuetur
 atq; gubernat. Niſi .n. diuina vi ſuſtine-
 rentur, fulcirëturq; omnia: permanere nullo
 modo poſſent, niſiq; diuina mente ac conſilio
 admi

DE DILIGENDO

administrarentur, nequaquaquam suum quæ
 q; res ordinem munusq; tot exactis seculis cō
 seruasset. Quam igitur amandus, quamq;
 obseruandus est Deus, cuius singulari bonita
 te non modo sunt cuncta, verum etiam conti
 nentur: qui si ea potētissime manus suæ vi
 qua fulcit vniuersa, destitui vel puncto tēporis
 permitteret, continuo profecto dilaberentur,
 & in nihilū interirent. Hoc igitur cum tecū
 ipse reputaueris, deum tuū cuius quasi manu
 ne corruas, neue in nihilū redigaris, sustenta
 ris: cuiusq; vi infinita corpore & spiritu con
 tineris: omnitibi studio venerādū, omniq; pie
 tate, & sanctimonia existima retinendum.
 Quis.n. tam amens, tāq; est insipiens qui eū
 audeat vel leuissime offendere: cuius vi poten
 tissima sustinetur ne exaltissimo aliquo loco
 præceps agatur, atq; deturbetur? Non solum
 autem deus cuncta regit, & ne præcipitent ru
 antq; prohibet: verum etiam animantibus pa
 stum, quo alantur, vitamq; producant, sum
 ma & incredibili benignitate suppeditat. Ipse
etenim

VENERANDO DEO FO. LXXXI

etenim omnium curam gerit, ipsisq; omnia
 quæ ad conseruationem vitæ attinent, largi-
 tur: quod quidem regius ille Vates elegantissi-
 mis carminibus expressit, ad hunc modum, O
 culi omnium in te sperant domine, & tu das illis
 escam in tempore opportuno: Aperis tu manum psal. C
 tuam, & imples omne animal bened: Tone. xliij.
 Et alibi, produces fœnum iumentis & herbam
 seruituti hominum, vt educas panem de ter psal. C
 ra, & vinum letificet cor hominis, vt exhyla iii.
 ret faciem in oleo: & panis cor hominis confir-
 met. Saturabuntur ligna campi, & cedri liba-
 ni quas plantabit. Ad extremum vero ait, Da
 te te illis, colligent: aperiente te manum tuam
 omnia implebuntur bonitate. Auertente autem
 te faciem tuam turbabuntur, auferes spiri-
 tum eorum & deficient, & in puluerem suum
 reuertentur. O summam dei beneficentiam,
 & bonitatem singularem, quæ non hominum
 modo: sed auium etiam, ac vermium vitæ tam
 ta cura, ac sollicitudine prospicit. Hoc igitur
 optimum ac beneficentissimum numen, ardē-
 tissime

l tiffime

DE DILIGENDO AC

tissimo amore & studio prosequere o Homo
 Summa religione cole, & observa. Quem n.
 ad amandum alicuius in se liberalitas ac bene
 ficentia non incitavit? Quare cum deus noster,
 conditor etiam ac liberator nostri benignissi
 mus sit atq; beneficentissimus, suæq; bonita
 tis copias in creaturas maxima largitate pro
 fuderit, efficitur profecto ut ab ijs omnibus
 creaturis iure optimo celebrandus, prædican
 dusq; sit: ab ijs vero quæ rationis & intelligē
 tiæ participes sunt, ardentissime diligendus:
 ac sanctissime & augustissime venerandus.

CONSY. III.

De diuina erga hoīes beneuolētia et charitate.

Sapie.
 xi:

Consydera ac meditare animo ardētissi
 mæ illā numinis diuini in res singulas
 charitatē. Amat siquidē deus cūctā quæ fin
 xit: et nihil eorū odit, ac respuit. Nā cū deū
 creaturas amare, nihil aliud esse censeatur:
 quā impertiri ac tribuere illis aliquid boni: cū
 ergo res cūctas summa beneficētia, ut abunde
 demonstrauimus: cōplexus sit, sequitur profe
 cto

VENERANDO DEO FO. LXXXII

Etō v̄ vniuersas ēt amauerit ac dilexerit. Ex quo efficitur, v̄ fabricatio, tuitio, cōseruatio, administratioq; rerū non ex diuina bonitate modo, sed ex beneuolētia ēt ac charitate profecta sit. Id quod magnus ille Dionysius Arcopagita grauissime cōfirmat ad hunc modum. Audendū est autē et hoc verissime affirmare: ipsū omniū effectorem, ac moitorē deū abundantia quadam amoris et bonitatis, sese in omnia quæ sunt effūdere, per prouidentia singularē. Verū et si deus opt. Max. vniuersa, quæ molitus est, v̄ sacræ diuinæq; literæ testatur, diligat et amplectatur: præcipue tamen, vere: propriæq; eas creaturas diligit, a quibus vicissim diligi amariq; potest. Hæc autē mutui amoris testificatio, in iis solū naturis cernitur quæ rationis, ac mētis sunt cōpotes. Solæ. n. creaturæ ratione et intelligendi vi præditæ amare possunt, & redamare. Ex quo fit v̄ deus vere ac proprie homines diligit: cætera vero abundantia quadā amoris erga hoīes chara habeat. Etenim omnia quæ sub aspectum cadūt ho

Psal.
viiij.

minum causa sunt diuina prouidentia consti-
tuta: idq; regius etiam propheta admiratione
quadam affectus cecinit hoc modo. Quid est
inquit, homo domine quod memor es eius, aut
filius hominis quod visitas eum: minuisti .n.
eum paulominus ab Angelis: gloria & hono-
re coronasti eum: & constituisti eum super ope-
ra manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus
eius, oues & boues uniuersas, in super et pecora
campi, volucres coeli: & pisces maris qui per-
ambulant semitas maris. Hanc porro in homines
charitatem diuinum illud numen multo abun-
dantius apertiusq; declarauit: cum nobis filium
suum unicum praeceptorem, ac liberatorem de-
dit. Nam quod uniuersa haec, quae oculis cerni-
mus, nostra causa fecerit, eximia profecto ip-
sius erga nos charitati & beneuolentiae ascri-
bendum est, quod vero se ipsum effectum ho-
minem, vindicem ac conseruatorem nobis prae-
buerit, est id quidem incredibili & immenso
eius in nos amori iustissime tribuendum. Erat
.n. olim homo in magna cum Deo gratia, ve-
rum

rum cum primum sanctissimum eius imperi-
um neglexit: continuo grauissimam illius in
se se offensionem & acerbissimum odium co-
citauit. Ex quo factum est, ut omnibus orna-
mentis ijs spoliaretur: quæ illi diuina munifi-
centia tributa erant: & e terreno illo domici-
lio, omnis voluptatis, & amœnitatis pleniissi-
mo ex turbatus, in luctuosum ac calamitosum
vitæ exilium proijceretur. Quo certe damno
non ipse solum: verum etiam vniuersa eius po-
steritas & soboles affecta est. Quam. n. pla-
gam ille olim corpore & animo accepit: hanc
ipsa omnes qui ab eo prognati sunt, acceperunt.
Neq; n. potuit ægerimus, ac corpore et ani-
mo cõfectus pater: nõ grauitè ægros filios ge-
nerare. Cũ igitur humanũ genus grauitè æ-
grotaret, ereptisq; prioris dignitatis ornãm-
tis afflictum, prostarumq; iaceret: neq; sana-
ri, excitariq; & ad pristinam dignitatem re-
uocari posset, nisi ope presidioq; diuino: sempi-
ternus dei filius humane calamitatis miser-
tus, concitatũ in nos patris animũ placauit, ac

DE DILIGENDO AC

dat a sibi difficile illam quidem, atq; ardua nos
 stri liberandi ac restituendi provinciam alacri
 ac lubenti animo suscepit. Quare e caelo delap
 sus in utrum sese praestantissima virginis
 inclusit: ac forma humanam, admirabili quo
 dam ac supernaturali modo susceptam, ad di
 vinam Hypostasim adiunxit. Deinde in luce
 editus spectabile sese hominibus praebuit: inter
 q; eos vitam agens, caelestibus eosdem praecep
 tis ad omne munus officii instruxit. Postremo
 vero poenas hominum flagitiis debitas, corpore
 atq; animo pertulit, sustinuit, ac dependit. O
 Christi clementiam singularem, o ardentissi
 mam sempiterni patris in nos homines chari
 tatem. Iam vero quis consequi dicendo possit,
 quot et quancis fluctibus ac dimicationibus sese
 dei filius nostra causa obiecerit: ac demum qua
 acerba contumeliosaq; mortem pertulerit? in au
 ditum profecto, inusitatumq; genus supplicii chri
 stus dominus sustinuit: quod oculi fugiant, au
 res respiciant, animus perhorrescat. Evolve om
 nia antiquitatis monumenta, annales repete, copen
ries

ries nullum unquam facinorosum nefariumque
 hominum grauiori et atrociori supplicio affectum
 esse, eo quo dei filius conseruandum hominum
 causa tortus acerbissime, atque excruciatusest.
 Omnes vero has grauissimas et acerbissimas
 poenas Christus agnus mitissimus, ac singula
 ri innocetia præditus elato, ac nimium salutis
 nostræ cupido animo subiit: quo veterem offensionem
 nostram obliteraret, nosque in cœlestis patris gra
 tiam restitueret. Etenim solus Christus dei filius
 potuit homines cum deo reconciliare: eorumque fla
 gitia cumulatissime expiare. Hæc porro sum
 mam dei op. Max. in nos charitatem ac beneficen
 tiam idem in euangelio commendauit ac predicauit
 inquit: Maiorem charitatem nemo habet, ut ani
 mam suam ponat quis, pro amicis suis. Et alibi, sic
 deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum da
 ret, ut omnes qui credit in illum non pereant: sed habe
 at vitam æternam. Hoc ipsum Apostolus Paulus
 ample, et magnifice exaggerauit adhuc modum.
 Pro bono, inquit, forsitan quis audeat mori, cum ad roma
 mædat autem deus charitatem suam in nobis

DE DILIGENDO AC

quoniam cum peccatores essemus, secundum
 tempus christus pro nobis mortuus est. Et alio
 rursus loco humane liberationis beneficium
 abundantie amoris diuini erga homines assigna-
 uit, inquit, Propter nimiam charitatem
 qua dilexit nos deus cum essemus mortui pec-
 catis: conuiuificauit nos Christo, cuius gratia
 estis saluati. Vbiq; in sacrarū literarum mo-
 numētis hominum restitutio ac reconciliatio
 diuine charitati tribuitur: id quod ex omni-
 bus ijs locis facile intelligi potest, in quibus am-
 plissimum hoc in homines beneficium, a sacris
 diuinisq; scriptoribus celebratur. Quo maius
 igitur nostrum erit flagitium: nisi tantæ in
 nos Dei nostri charitati, mutuo etiam amore
 & beneuolentia, responderimus. Quis enim
 est qui se a matrem non redamet? Eo. n. Chris-
 tus dei filius nostræ se carni ac naturæ coniun-
 xit: ut nos ad se amandum, ac colendum incen-
 deret, immo vero ad redamandum cogeret ac
 q; compelleret. Etenim, Diuipatris Augusti-
 ni sententia, filij dei cum humana natura con-
iuncti

iunctiōe factum est: ut homines, quos amare
 deum procreatorē sui minus antea iuuabat:
 redamare certe post coniunctiōē nō pigeret.
 O vere diuinam bonitatem. Perspexerat sem-
 piternū illud numen hoc esse homines ingenio,
 ut beneficio prouocati potius, quā suapte spē
 & inductiōe in alicuius amandi colendiq; stu-
 dium incitentur: proinde ut facilius hominū
 animos ad se raperet atq; conuerteret: arden-
 tis suæ erga nos charitatis prior ille quidem
 dedit grauissimum, & apertissimū testimo-
 nium. Nam qua re alia præpotens ille Deus
 quam nos diligeret: illustrius & testatius red-
 dere potuisset: quam humanæ naturæ ad diui-
 nam personam adsumptione, & humani gene-
 ris liberatione? O igitur homo qui sanguine
 Christi filij dei pro te fuso es ab æterno interi-
 tu vindicatus, e diaboli seruitute redemptus,
 cum sempiterno patre in gratiā reductus, in
 numerum filiorum dei ascitus: dilige, & ob-
 serua eum, qui te tanto beneficio affecit, tãq;
 ardenti amore complexus est. Nihil. n. aliud
 abste

DE DILIGENDO AC

ab: Te ille pro tanto in te beneficio exigit ac re-
 poscit: nisi ut se colas, ac diligas. Quare abun-
 de sibi relatā gratiam putauerit, si totum te
 illi dederis, ipsiq; omnes tuas actiones conse-
 craueris: & quoduis peccatū ac flagitiū toto
 conatu declinaueris. Hoc vero quoniam mag-
 na ex parte in te situm est, nimiū profecto in
 deū tam bene de te meritum, tamq; tui amā-
 tem ingratu eris: nisi ipsi singularem hanc
 quam postulat, pietatem, beneuolētiamq; præ-
 stiteris.

CONST. IIII.

De diuina misericordia & clementia.

Praterea diuinæ misericordiæ cōsidera-
 tio magnos homini ad deum amandum
 & sanctissime venerandū stimulos admoue-
 re potest. Nam quis est adeo stupidus, adeo fer-
 reus, & lapideus, qui cum animaduertat quot
 & quanta sibi flagitia diuina misericordia
 sint condonata, quam grauia supplicia remis-
 sa, non molliatur, & colendi amandiq; numi-
 nis non incredibili studio incendatur? si quis
piam

VENERANDO DEO. Fo. LXX XVI

piam dānatus capitis, iam iamq; ad crucē ra-
 piendus, iudicis clementia meritas ac debitas
 sibi poenas effugeret, nonne tam eximio bene-
 ficio affectus, ad colendum omni genere offi-
 cii iudicem ardentem incitaretur? Cum igitur
 clementissimus Deus homini quem lapsionis
 suae poenitet, non semel aut iterum, sed toties,
 quoties diuinæ misericordiae opem implorauit
 æternum supplicium libentissime concesserit:
 nonne optimo iure ab ipso, quem tãto beneficio
 affecit, diligendus & ardentissime veneran-
 dus est? Diuina itaq; misericordia & clemen-
 tia duabus in rebus maxime cernitur: & in
 tolerandis infracta patientia hominum flagi-
 tiis, & in iis ipsis facile ac lubenter ignoscer-
 dis. Considera igitur o Homo ac tecum
 ipse reputa, quanta sit diuini numinis man-
 suetudo ac clementia, qua efficitur, vt gra-
 uissimas hominum iniurias sustineat, nefa-
 ria flagitia toleret, illisq; sui colligendi: vi-
 teq; honeste casteq; agende non spatium mo-
 do verum etiam commoditatem tribuat: ne

DE DILIGENDO AC

scilicet repentino interitu oppressi poenas commissorum scelerum sempiternas pendant. Neque enim optimus ac clementissimus deus hominum peste ac pernicie delectatur: sed id potius expetit, ut auersi a peccatis, iustitiam colant, interitumque animorum effugiant sempiternum. Quocirca homines nefarijs sceleribus cooperatos, impurissimis superstitionibus imbutos, non statim, pro eo sane ac meruerunt, capite plectit, & ad inferos acerbissime cruciandos detru dit: sed summa clementia ac patientia tolerat, sustinet, expectat, diligit etiam, ac beneficijs ornat. Etenim & vitalem ipsis spiritum impartit, & ad resipiscendum multis eos modis adhortatur, allicit, & impellit: ne quam postea in iudicium vocati cessationis ab officio excusationem afferre possint. Verum si hac tanta dei patientia abusi, sese in omnia flagitia temere ingurgitauerint, tanto seuerius punientur, quanto diutius ac patientius sunt diuina misericordia expectati. Hoc est a .D. Paulo grauissime dictum in hunc modum. An diuiti

as, inquit, bonitatis dei, & patientia: & longanimitatis contemnis? ignoras quoniam benignitas dei ad patientiam te adducit, secundum autem duritiam tuam, & impoenitens cor tuum thesaurizas tibi iram in die irae & reuelationis iusti iudicij dei. Hanc etiam dei opt. Max. in nefarios homines clementiam, & contra nisi se collegerint, ac resipuerint seueritatem, excellentissimus ille vates David, elegantissime descripsit ac depinxit, in hunc modum, De Psal. us iudex, iustus, fortis et patiens, nunquid irascitur per singulos dies? Nisi conuersi fueritis gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit & parauit illum, & in eo parauit vasa mortis, sagittas suas ardentibus effecit: Verum tamen si flagitiorum omnium ipsos poenituerit: veniamque sibi veterum offensionum dari supplicii ac dimisso animo à deo postulauerint, exprimi profecto vix potest, qua humanitate & mansuetudine deus eos ad se redeuntes excipiat. Qua misericordia illis omnia errata condonet, omniaque ornamenta flagitiis amissa restituat

sa restituat. Quo amore eos in nuīs sui prae-
 sentia prostratos, nimoq; moerore ob prae-
 terita vitæ errata cōfectos, cōplexu teneat, sinu fo-
 ueat: atq; demū consoletur. Qua deniq; leti-
 tia, quo plausu, quaeue gratulatione hunc redi-
 tū in gratiā prosequatur. O summā dei clemē-
 tiam, quā facile veterum offensionū obliuisci-
 tur? & iniurias vel maximas concedit, & ig-
 noscit? Qua certe re deus opt. Max. immēsa
 potestatis suae vī maxime declarat. Nā quid
 maius, quidue diuini effici a deo potest quam
 hominis eius, qui auersus & abalienatus a see-
 rat, reconciliatio, & in veterem cū dignitatē
 tum gratiā restitutio, ac postremo ad potiun-
 diū summū bonum admirabilis euectio? Quo
 magis te decet cum immensam dei clementiā
 admirari, tum ipsum singulari pietate vene-
 rari. Quis. n. non diliget, ac colet tam clemen-
 tem & misericordem deum? Si tibi multorū
 ac maximorum scelerum conscius es: noli de
 assequenda venia desperare, sed animo erecto
 fidenti, ad coelestium cupiditatem inflamma-

to ipsius opem ac praesidium posce: delictorum
 q; omnium vt tibi venia tribuatur, studiosissi-
 me contende. Ne dubites o homo, ne haesites,
 neue spem amittas: sed erige animum potius,
 diuinam misericordiam toto animi conatu im-
 plora. lachrymas profunde, spemq; certam ha-
 beto fore, vt in gratiam cum deo quem tot ac
 tantis iniurijs lacecessuisti, redeas. Nullum est
 n. scelus tam nefarium, tamq; atrox flagiti-
 um, quod & diuina clementia condonari, &
 lachrymis ex animo fuis non possit expiari
 Nam cum mansuetudo & clementia, calami-
 toforum afflictorumq; commiseratio, natu-
 ram diuinam maxime attingat: non potest non
 deus misericordiam illis tribuere, qui supplici,
 demisso, ac fracto animo sibi vt ignoscat pos-
 tulat. Sin veronullis te sceleribus obligatum
 agnoscis, eo quod omnia tibi sint diuina mise-
 ricordia condonata: caue negligas amare ac
 venerari eum cuius singularem in te clemen-
 tiam expertus es, immo vero omni ra-
 tione tibi conuitendum existima: ne quan-
 do

do in eius offensionem incurras, ne maiori aliqua calamitate, & incommodo afficiaris. Ac de diuina quidem misericordia habemus: de iustitia pauca dicamus, ut. n. deus op. Max. clementissimus est, ita & iustitiæ, & æquitatis diligentissimus.

CONSY. V.

De diuina iustitia & æquitate.

CONSydera igitur o Homo, quo ardentius deum diligas, ac magis reuerearis: quam sit is iustitiæ æquitatisq; cultor. Nihil est. n. a diuina bonitate profectum: in quo diuina æquitas non eluceat. Nam regii vatis testimo-
 P sal. x viii nio. Opera manuum eius veritas & iudicium:
 P sal. xxiiii. & alibi: Omnes viæ domini, misericordia & veritas. Cum namq; deus nõ solum sit bonus verum etiã ipsa natura bonitatis: nihil potest efficere ac moliri, nisi quod immense bonitati suæ congruat atq; conueniat. Est autem illud diuinæ bonitati maxime consentaneũ, ut quæ
 rebus

VENERANDO DEO FO. LXXXIX

rebus statum dedit, ea etiã tribuat quibus ille
 status retineri ac cõseruari cõmodissime pos
 sit. Quocirca optimus ac beneficentissimus
 deus rebus singulis a se procreatis ea largitus
 est, quæ datæ cuiq; natura, & statui maxime
 conuenirët. Quod certe si fuisset a diuino nu
 mine prætermissum: conseruari profecto res
 conditæ, & permanere nullo modo potuissent.
 Qui. n. fieri potuit, vt homo diutius vitam su
 stentaret: si aut ijs instrumentis quibus ad sus
 cipiendas exequendasq; actiones diuinitus ins
 tructus est, aut externis adiuuētis fuisset de
 stitutus? Si priues hominem manibus, ac cœte
 ris id genus instrumentis ad obeunda singula
 rum facultatum munera accommodatis: vi
 tam illi eripies. Quare cum deus summus ac
 præpotens, non homini solum, verum etiã cœ
 teris animantibus omnia tribuerit: quæ ad sui
 conseruationem, ac facultatum naturalium
 functionem attinerent, efficitur profecto vt
 iustissimum se erga eas, equissimumq; iura
 buerit. Est. n. iustitia virtus quedã, quæ suũ
 m cuiq;

cuiq; tribuit. Verum si rem ipsam diligentius
 us perpēdamus, comperiemus Deū opt. Max.
 in procreandis, perficiendis, tuendisq; naturis
 rerum: non tam iustitiam, quam summæ bo-
 nitatis suæ condecētiā spectasse. Nam quod
 singulis naturis dederit quod cuiusq; statui,
 & naturæ conueniret atq; conduceret, non
 tam redidit, quod debuit, (Nemini .n. deus
 quicquam debet) quā quod diuinam bonitatē
 suam decuit, amanter prestitit. Quocir-
 ca patres sanctissimi diuinorum mysterio-
 rum interpretes, tradunt iustitiam quidem
 à deo erga creaturas non omnino quidem, sed
 ex parte conseruari, atq; proinde illam conde-
 centiam diuinæ bonitatis potius, quam iustiti-
 am appellandam esse censent. Perspicitur au-
 tem diuina æquitas maxime & præmijs tri-
 buendis, & poenis irrogandis. Nam ut pro-
 bus & officium sanctissime tuentibus præ-
 mia, ita improbis, & officium deserentibus
 supplicia sunt diuina seueritate constituta. Et
 enim diuina sapientia, & æquitate sancitum

VENERANDO DEO FO. LXXX X

ac decretum est, ut nullum recte factum pre-
termittatur, quod premio non afficiatur, con-
tra vero nullum flagitium, ac malefactum, quod
non seuerissime puniatur. Ex quo fit, ut diui-
na iustitia, retributio pro meritis a patribus
appelletur. Deus. n. cuique, quod commertuit, su-
ma equitate retribuit. Cuius quidem certe
rei multa, eaque; preclara, & illustria extant
in sacris diuinisque; literis testimonia: quorum
tamen insigniora quedam docendi gratia at-
texemus. Eximius ille vates virque; omnibus
numeris absolutus David, seipsum in incom-
modis, & acerbitatibus ijs, quibus di-
uino decreto & permissu affici saepe solitus
erat, diuinae equitatis consyderatione conso-
lari consueuerat. Psalmo igitur sexages-
simo primo, cum se quidem ad animi to-
lerantiam conseruandam, coeteros vero
ad iustitiam colendam multis verbis esset
cohortatus, ad extremum conclusit in- Psal.
quiens. Semel locutus est Deus, duo haec lxi.
audiui, quia potestas dei est, & tibi domine
m ii miseri

misericordia, quia tu reddes unicuique iuxta o-
 pera sua. Et alibi etiam. Et retribuet mihi, in-
 quit, dominus secundum iustitiam meam: &
 secundum opera manuum mearum retribuet
 mihi. Cui consentaneum est illud quod est a sa-
 piente sapientissime dictum ad hunc modum,
 in die bonorum ne immemor sis malorum, &
 in die malorum ne immemor sis bonorum, quonia-
 facile est, coram deo in die obitus retribuere
 unicuique iuxta vias suas. Dominus etiam Je-
 sus Christus conseruator hominum cum de ex-
 trema illa die, qua ab hominibus antea et vi-
 ta rationem diligentiss. exquisiturus: & sin-
 gulorum merita trutina quadam ponderatu-
 rus esset, loqueretur: pollicitus est se cuique ex a-
 etate vite fructum seuerissime retributurum.
 Quem fructum diuus Paulus in epistola ad
 Romanos explanans inquit, ijs qui secundum
 patientiam boni operis gloriam & honorem, & in-
 corruptionem quaerunt, vitam eternam: ijs au-
 tem qui sunt ex contentione, & non acquies-
 cunt veritati: credunt autem iniquitati, ira et
 indigna

indignatio. Ex quibus omnibus iam intelligi potest quanta sit illa diuini numinis equitas, quādoquidem vnum quemq; pro meritis aut premio afficiat, aut supplicio cōstringat. Sed neq; in persoluendis præmijs, aut supplicijs de flagitiosis hominibus sumēdis, Deus op. Max. immense bonitatis suæ et beneficentiæ obliuiscitur. Nam & si pro merita singulorum momento suo perpendat ac ponderet, præmia tamen multo ampliora, quam quisq; pro meruit defert: pœnam vero atq; mulctam longe inferiorem meritis irrogat. Nam si quispiam cōsideret, quanta sit illa foelicitas, quam beneficentissimus & æquissimus Deus sui obseruātib; ac diligentibus, ab omni æternitate dare decreuit: nullius prorsus ponderis ac momenti nostra merita, si cum ea comparentur, existimauerit. Etenim & si quispiam omne genus calamitatis Christi causa perferat, ac præclaras in omni vita actiones suscipiat, non dum se dignum, vel minima cœlestis foelicitatis partem adrom se præbuit. Neq; .n. Pauli testimonio, condig viii.

DE DILIGENTO AC

nae sunt perpeſſiones huius temporis, ad futura
 ram gloriam quae reuelabitur in nobis. Prae
 terea ſi cum animis noſtris reputemus, quale
 quantumq; ſit numen illud diuinum, quam
 colendum, diligendum, ac reuerendum: intelli
 gemus nullo non ſupplicio eos dignos eſſe, qui
 tanti numinis maiestatem imminuere: inq; *Q*
 ipſius offenſionem cadere ſunt auſi. Quocir
 ca & ſi nefarios homines aeterno ſupplicio affi
 ciat, mitius tamen in ipſos quam cõmeruerit,
 animaduertit. Neq; .n. poteſt deus clementiã
 cum ſeueritate non coniungere, quandoquidẽ
 nihil odit eorum quae ſingulari bonitate procre
 auit: omniaq; vt ſuapte natura bona, ita quod
 ad ſe attinet, vult eſſe ſalua: atq; cõſeruata.
 Haec igitur diligenter animo meditare o ho
 mo, quo ad amandum deum ardentius excite
 ris: a ſlagitijs vero committendis, vehementi
 us deterrearis. Vtrumq; .n. diuinae equitatis
 conſyderatione facile conſequeris. Nam qua
 ampliffima illa praemia, quibus ij qui ſanctiſſi
 me vixerunt: diuinitus ſunt donandi, animo

complexus fueris, colendi numinis diuini, & castæ incorruptæq; vitæ agendæ studio inflā maberis: Qua vero acerbissimas poenas quæ sunt sceleratis hominibus diuina equitate constitutæ, ante oculos proposueris, non dubito profecto, quin timore perterritus, & scelerum conscientia exanimatus, omni ratione tibi committendum ac providendum existimes, ne eas vnquã subeas atq; sustineas.

CONS. VI.

De incomprehensa dei scientia & cognitione.

VALET etiam atq; operatur quam maxime ad amandum, reuerendumq; deum summæ illius & incomprehensæ scientiæ, qua idem est præditus, consideratio. Quis enim nõ colet, non admirabitur, ac reuerbitur cuncta tuentem ac cernentē deū? diuinæ porro scientiæ ac sapiētiae magnitudo tribus rebus ma
 m iij xime

xime cernitur ac perspicitur: rerū videlicet
 procreatione, administratione, ac cogitationū
 & consiliorum intima cognitione atq; com-
 prehensione. Principio. n. ipsa orbis molitio, eo-
 rumq; omnium quæ ipsius complexu coercen-
 tur pulchritudo, decor, ac venustas, cōcinnitas
 & condecencia facile declarant infinitam ar-
 tificis, a quo facta & creata sunt, sapientiam.
 Nam si quantum arte, scientia, ingenio & in-
 dustria opificum quisq; valeat, ex operibus us-
 ce perspicitur, quæ sunt ab eo elaborata, atq;
 fabricata: ac tanto aliquis in eo genere præstan-
 tior iudicatur, quanto maiori artificio & inge-
 nio ab eo aliquid perfectum & fabricatū est:
 quanta igitur machinandorum, architectan-
 dorumq; operum scientia ille præstare censen-
 dus est, qui est pulcherrimi huius, decerissimi
 ac maximi operis effector? qui mundum hunc
 ita tornavit ut nihil fieri possit eo rotundius.
 Qui omnes eius partes ex quibus constructus
 & quasi coagmentatus est, ita colligavit: ut
 nexæ inter sese atq; aptæ essent: atq; aliæ ali-

VENERANDO DEO FO. XCIII

as coercerent, complecterenturq; , efficerētq;
 admirabilem quēdam globum, incredibili pul-
 chritudine prædicum: & mira rerum varie-
 tate distinctum. Sed quid ego de orbis molitio-
 ne & effectione loquor? Certe nulla est crea-
 tura adeo exigua, quæ nõ præferat. summā
 artificis a quo fabricata est, artem, atq; scien-
 tiam. Quod ipsum facile perspicies, si vel mi-
 nimi vermiculi fabricationem attente fueris
 contemplatus. Est siquidem singulari opere,
 ac plane diuino artificio creaturarum quæq;
 perfectæ: ac proinde immensam effectoris opi-
 ficisq; sui scientiam indicat ac demonstrat,
 quam etsi nos ex parte cognitam, perceptam
 q; nullo certe modo comprehensam habemus.
 Hanc porro diuinam artem, hoc singulare ar-
 tificium, quod in rebus à deo opt. Max. procre-
 atis admirabiliter elucet, Regius ille vates cū
 esset contemplatus, summa admiratione tan-
 titamq; prouidi, & artificiosi numinis affec-
 tus, exclamauit: inquit. Quam excellentia Psal.
 ac magnifica sunt opera tua domine, omnia lxv.
 'incredi

DE DILIGENDO AC

sapient.
xi.

incredibili arte, ac sapientia fecisti. Quod ipsum considerauerat vir ille sapientissimus, qui dixit: omnia in numero, pondere, & mensura disposuisti domine. Non solum autem in edificatione orbis, sed etiam in eiusdem prudentissima ac suauissima gubernatione cernitur diuinae sapientiae magnitudo. Etenim qua scientia vniuersa ex nihilo architactus est Deus, eadem prorsus cuncta regit & moderatur, & ad suos cuique praescriptos fines dirigit: atque perducit. Animantia enim rationis expertia ita gubernat, ut vitam & ipsa conseruent: & hominibus, quemadmodum diuinitus decretum est, deseruiant. Coeteras vero res omnes sensu ac vita carentes, ad tuitionem, conseruationemque animantium, mirabiliter, ac sapienter administrat. At creaturas rationis, & consilij compotes qua sapientia gubernet explicatum est difficile. Etenim eas ita regit ac moderatur, ut suos eas impetus, atque impulsus persequi sinat: quos tamen arcano quodam

VENERANDO DEO Fo. XCIIII

quodam consilio ad sempiterna sua decreta accomodat. Ex quo fit ut simul homines & diuinis decretis pareant, & libera voluntatis motus & appetitiones exequantur, ac proinde dignos sese premio vel supplicio praebeant. Quae res non explanata modo, sed cogitata etiam est difficilima. Quod satis declarauit Apostolus Paulus: qui & si ad tertium usque coelum euectus esset, ac de reconditis ineffabilibusque mysterijs diuinitus edoctus, cum tamen sese in summum illud ac profundum diuinorum iudiciorum consiliorumque pelagus animi consideratione agitationeque immerisisset: susceptae cogitationis & commentationis magnitudine prorsus obrutus ac quodam stupore affectus, exclamauit. O altitudo diuitiarum adrom sapientiae ac scientiae dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius: & inuestigabiles viae eius. Hoc ipsum & David vi Psal. disse putandus est: qui cecinit. Magnus ac celsus dominus: magnaque vis & xvi.

DE DILIGENDO AC

Virtus eius, & sapientiæ eius non est nume-
 rus. Ipse præterea ordo rerum, motuum, tem-
 porum, vicissitudinumq; tot iam exactis secu-
 lis constantia, magnum ac præclarum dat di-
 vine providentiæ ac scientiæ testimonium. Ut
 enim ciuitas rectissime cõstituta rectoris pru-
 dentiam, sapientiamq; commendat, ita etiam
 scientissima ac suauissima mundi gubernatio
 numinis diuini immensam, incomprehensam
 q; sapiëntiam, summamq; providentiã testa-
 tissimam apud omnes relinquit. Hæc siquidẽ
 res vna philosophis olim persuasit, esse quoddã
 præstantissimæ mentis numen, quod cuncta
 procreasset, sapienter regeret: atq; adminis-
 traret. Nihil est præterea quod deum lateat,
 aut fugiat, præterita enim, præsetia, eaq; quæ
 futura sunt nouit, intimas etiam cogitationes
 et ablitissima cõsilia perspexit. Ex qua fit *ἡ
 καρδία ὑψόστης*, id est, cordis peruestigator
 et inspector in sanctis literis nominetur. Attes-
 tatur hoc ipsum Paulus ac grauissime confir-
 mat ad hunc modũ, *Viuus est enim sermo dei*
vimq;

Heb.
 iiii.

vimq; maximam & efficacitatem habens:
 penetrandi vero multo maiori vi & faculta
 te præstans, quam omnis gladius anceps: et per
 tingens ac peruadens vsq; ad diuisionem ani
 mi & spiritus, compagum quoq; & medula
 rum, diiudicare & discernere valens cogitati
 ones, et proposita neq; est creatura aliqua quæ
 obtutum eius effugiat: omnia autem nuda, &
 aperta, ac quasi proposita sunt oculis eius. Re
 gius etiam vates omnium scientiam ac cogni
 tionem deo tribuit: sic .n. cecinit. Domine **Psal.**
 explorasti me, tu cognouisti sessionem me **cx xx**
 am ac resurrectionem meam: id est om **viii.**
 nia quæ stans, sedens, cubans & surgens ago. **Para-**
 At non solum ea quæ ago cognita ac perspec **phra-**
 ta habes: verũ etiam ea quæ cum animo meo **ce.**
 cogito, tu siquidem cogitationes meas, intimos
 q; animi mei sensus non tum solum cū quic
 quã cogito: sed multo ante etiã quam id cogi
 gitare ac commentari animo incipiã, eminus
 prospexisti. Ad hæc cum omnes vias meas an
 tequam vs ipsis ingrediar, præuidisti, tum om

DE DILIGENDO AC

nia Verba, antequam ore meo proferantur.
 Neq; id mirandum est, quandoquidem tibi
 domine omnia quæ aut futura ad extremum
 sunt, quæq; multis ante retro seculis anteces-
 serunt nota ac comperta sint. Deinde de-
 um ubiq; præsentem esse: ac proinde nullo
 pacto se posse effugere, quin illum suarum
 omnium actionum, arbitrum inspectorem
 testemq; habeat, hisce carminibus testatur:
 Quo ibo domine ac concedam quo diuinum
 spiritum tuum effugiam: & oculis tuis subdu-
 car? Certe non coelitum domicilio, non deni-
 q; extremis maris finibus potero delitescere,
 ac te præsentem & cuncta oculis lustrantem
 declinare. Nam si ascendero in cælum tu il-
 lic es: si descendero ad inferos, illic etiam nu-
 minis tui præsentiam sentiam. Si circumde-
 ro mihi pennas diluculo, & ad extremas vs-
 q; maris oras aduolauero: etenim illuc vis tua
 me perferet & semper in tuo dominatu, ac
 potestate ero. Quid igitur erit quod me pos-
 sit ab oculis tuæ celsitudinis cuncta in spec-
 tâtibus

tantibus remouere ? an tenebræ ? minime,
 quandoquidem tenebræ tibi ipsi, non sint te-
 nebræ, & nox tibi perinde ac dies luceat, a
 deo vt perinde nocte atq; die videas : neq;
 tenebris quo minus videas cunctaq; acerrime
 perspicias impediaris, neq; contra lu-
 ce, vt acrius acutiusq; videas, consequa-
 ris. Est igitur Deus quemadmodum cuncta-
 rum rerum effector potentissimus, ita cuncta-
 rum cognitor & explorator acerrimus. *Sapien.*
 Quod ipsum declarauit sapiens cum dixit, *vii.*
 omnium est. n. artifex, omnem habens
 potentiam, & virtutem, omnia contuens,
 atq; prospiciens. Hæc cum tecum ipse fu-
 eris meditatus o homo venerare, suspice,
 & admirare sapientissimum, ac potentis-
 simum Deum, omniq; ratione tibi conni-
 tendum existima, ne quicquam vnquam
 facias, loquarisue aut animo complec-
 taris, quod sit ab officio atq; pietate a-
 lienum. Neq; enim potes, superi-
 ori vatis illius diuini testimonio,
 deū

DE DILIGENDO AC

deum quicquam celare: quippe qui omnia cer-
 nat, omnia collustrat oculis, omnia perspiciat
 & intelligat. Quae res certe ad bene pieq; vi-
 uendū non medioeres nobis stimulos admone-
 re debuit. Nam si homines ita coeteros morta-
 les reuerentur, ut ijs arbitris ac testibus nullū
 sibi scelus ac flagitium committendū putent:
 quanto certe magis decet deum potentissimū
 omni honore, cultu, reuerentiaq; dignissimū
 cuncta intuentem providentemq; reuereri?
 Facile igitur a faciendis sceleribus reuoca-
 beris, si tibi ante oculos statueris vniuersa cer-
 nentem atq; spectantem deum. Sed, prohi do-
 lor, eo impudentia prolapsi sumus, ut ea inspec-
 tante deo cogitare, re etiam exequi ac suscipe-
 re non dubitemus: quae quouis hominū arbitro
 ac teste cogitare, vel certe facere vehementer
 erubesceremus. Quod quidē certe maximo
 & euentissimo indicio est: nos multo magis
 hominum quam praesentis dei praesentiam,
 ac conspectum reuereri. Quod ipsum quam
 flagitiosissimum ac sceleratissimum est. Ad
 hac

VENERANDO DEO FO. XCVII

hæc te totū deo regendum, ac gubernandum
 trade: quandoquidem is solus cognitū ac pers
 pectum habet, quid nam tibi conducat & ex
 pediat, isq; solus potest illud præstare & effi
 cere. Quocirca omnem spem tuam in illo col
 loca: ipsi te tuto regendum, tuendumq; com
 mitte. Neq; n. D. P. Augustino teste, tam
 est crudelis: ut se subducatur, atq; derelinquat,
 ac præcipitem ruere sinat. Si homines illi se
 nauiculario lubenter & intrepide cōmittunt
 vehentios, quem norunt & gubernandi artis
 peritissimum, & usu exercitatissimum: quā
 to certe lubentius ac fidentius te deo cum om
 nium scientissimo: tum certe tui amantissimo
 debes committere: qui solus nouit vitam tuā
 gubernare, atq; saluum potest ad litus portū
 q; prouehere? Quare si ad portum salutis ac
 vitæ peruenire cupis (ut certe cupis) vitam
 tuam deo gubernandā ac moderandā trade.
 Eo enim gubernatore ac duce, nō Syllam mo
 doet Charybdim incolumis præterueheris, ve
 rum etiam ex longa ac periculosa vitæ nau

DE DILIGENDO AC

gatione, sospes et incolumis, in coelestis vitæ portum, perpetuæ quietis, & tranquillitatis, omnisq; voluptatis, & amœnitatis plenissimè inueheris.

De diuina beatitate, suauitate, ac pulchritudine.

CONST. VII.

Est præterea Deus ille sumus, id quod te ad ipsum diligendum vehementer excitare, & inflàmare debet. beatissimus, suauissimus, atq; omni ex parte amabilis. Beatitudo autem eius ex eo facile intelligitur, quia ipse est sumum, atq; infinitum bonum, ex quo efficitur, ut omne in se bonum, omnemq; beatitudinem inclusam contineat. Etenim sumum bonum illud esse omnes ad vnum censuerunt, quod esset omni ex parte perfectum, omnibusq; numeris absolutum, quodq; omne bonum creature mentis compoti oprandum & expetendum, contineret. Deus igitur cum sit sumum bonum

VENERANDO DEO FO. XCVIII

bonum, summa etiamq; infinita beatitudine
præditus sit, omnibusq; copijs ac bonis circũ
fluat, necesse est. Beatitudinis porro triplex
est genus, quoddam enim in contemplatione,
conquisitioneq; reconditarum ac cognitione
dignissimarum rerum: quoddam vero in ac
tione procurationeq; rerum maximarum ac
præstantissimarum locatum est, tertium
positum est in rerum externarum affluentia:
copijs videlicet, honoribus, voluptatibus,
gloria & prædicatione. Hoc vero tripli
ci genere beatitudinis, Deus summus, ac præ
potens summe, infinite, & admirabiliter
excellit. Principio enim beatitudo illa quæ
in cognitione ac contemplatione magnarum
abditissimarumq; rerum consistit, sum
ma in deo omniũ rerum efficiente perspicitur.
Etenim se ipse Deus ac cœtera, quæ aut
sunt, aut præterierũt, aut futura sunt, aut
fieri possunt, acerrime perspecta, ac com
prehensa habet: id quod est a nobis superio
ri capite abunde demonstratum.

Sūma etiam beatitudo ea in deo cernitur, quā
 in pulcherrimarum ac magnarum rerum ad
 ministracione positā esse diximus. Præsides
 .n. ille nō vni regno, aut provincia, sed vniuer
 so tam coelesti quam terrestri globo: prouidet
 etiam ac consulit: eiusq; nutu & arbitrio cun
 cta in caelo & in terris geruntur atq; admi
 nistrantur. Iam vero opes, honores, gloriam
 voluptates & delicias in numine illo diuino
 requires? minime profecto. Abundat siquidē
 ille amplissimis, & inenarrabilibus copijs &
 diuitijs, sanctissimis voluptatibus ac delicijs af
 fluit, imperio, dominatu, potētia, gloria, et dig
 nitate, supra quam dici aut cogitari potest, ex
 cellit. Nam quibus opibus, quibusq; voluptati
 bus eum affluere posse putas: qui est summū
 & infinitum bonum? quo imperio & domina
 tu praeeditū esse qui vniuersa in ditione tenet?
 Qua vi ac potentia pollere: qui valet omnia
 efficere, cuiusq; voluntati nemo potest obiste
 re? Qua deniq; gloria florere deū existimas,
 quem omnis creatura, colit, obseruat, suspicit
 celebrat

celebrat atq; admiratur? Est igitur Deus ve
 immensus, summus, incomprehensus: ita om
 ni ex parte beatus. Ex quo certe tibi iam conf
 tare, ac liquere potest, quibus copiis illi abundat
 quibus honoribus decorentur, quantum deniq;
 potentia valeant ii, qui præclaris in vita suscep
 tis actioibus meruerunt ad coelitum regnũ
 ac domicilium peruenire. Nam cum numen il
 lud diuinum sit, vt diximus, infinite beatum:
 sui etiam colentes & amantes, omnibus bonis
 complet, ditat, ac locupletat, quemadmodum
 Christus in euangelio declarauit, qui mensu Luc.
 ram confertam & coagitatam deponendam Vi.
 esse in sinu iustitiae ac pietatis amantium præ
 dixit. Hoc ipsum viderat sanctissimus ille
 vates & potentissimus rex Dauid, a quo il
 lud est scriptum, satiabor cum apparuerit Psal.
 gloria tua: perinde ac si diceret, conseten xvi.
 tur alii vitæ bona fugacia illa quidem ac fal
 lacia, fluxis voluptatibus & diuitiis exple
 ri, falsa q; gloria, & honore decorari aueant,
 ego certe iustiam ac pietatem colens spe bona

sustentor fore, ut beatissimam faciem
 tuam aliquando contempler, atq; omni
 bus gaudiis et voluptatibus cumulatus, omni
 bus honoribus auctus, in suauissima pulcherri
 mi numinis tui contemplatione conquiescam.
 Vide igitur quã vehementer desipiant ii, qui
 terreno alicui principi tanto studio ac diligen
 tia deseruiunt, ut ad aliquem honoris ac digni
 tatis, simul cum vita interitura, gradum per
 ueriant, deo vero omnium procreatori, soli po
 tenti ac beato, regũ domino, vniuersiq; mode
 ratori, qui sui diligentes & obseruantes eter
 na felicitate donare valet, inseruire negli
 gunt? Sed, proh dolor, tanto homines rerum
 exteriarum studio ducuntur, tamq; arden
 ter ad ambratam quandam felicitatis effi
 giem quam voluptates, copie, & honores
 ostentant, ad amant, tamq; auide complecti
 tur: ut pro nihilo dicant, vera, solida, ac
 sempiterna bona amittere: ac corpore, & a
 nimo simul interire. Quo nihil amencius
 & insanius esse potest. Quid enim insani

us & stultius, quam terrena caelestibus, fluxa
 ac caduca sempiternis, mortalia immortalibus,
 humana diuinis antepondere? Tu vero, si sa-
 pis o homo: animo tuo imperabis, eūq; per uim
 ab his quæ sensibus percipiuntur abstrahes et ab-
 duces, caelestium vero cupiditate in dies magis
 incendes. Id autem effeceris: si ea quæ in secū-
 da ac tertia huius libelli parte tam multis ex-
 posuimus, diligenter tecum fueris meditatus.

Diuini vero numinis pulchritudo, ex earū
 rerum quas effecit eximia venustate ac pul-
 chritudine intelligi satis potest. Nam cum om-
 nis ea pulchritudo, omnis decor, ac perfectio
 quæ in creaturis cernitur, multo præstantior,
 atq; excellentior in deo efficiente ac fonte, equo
 omnia manant conspiciatur: necesse est profec-
 to ut qui naturas rerum præcreauit tanta ve-
 nustate ac pulchritudine præditas: ipse omni-
 bus venustate ac pulchritudine, infinitis
 partibus antecellat. Contemplare igitur vni-
 uersi venustissimam, ac longe pulcherrimā
 n iiii faciens

DE DILIGENDO AC

faciem, singularum præterea partium ipsius
 miram convenientiam, concinnitatem excellē
 temq; pulchritudinem: ac meditare subinde
 cum animo tuo, quare sit eius a quo fabrica
 te & effecte sunt, pulchritudo: eamq; admi
 rare, a te eamq; contēplandā incredibili studio
 & vehementi cupiditate inlāmare. Quis
 .n. pulcherrimi numinis intuendi conspiciendi
 q; desiderio non incredibiliter exarserat?

IN quo præterea fruendo tanta est animi
 suauitas, voluptas, ac iucunditas posita, ut mē
 rem prorsus eius qui eo quouis modo siue inter
 ris, siue in cælo fruitur, estu quodam ardentis
 simi amoris incendat, eamq; totam ad se ra
 piat atq; conuertat. Neq; enim fieri potest, ut
 qui dulcissimum, ac suauissimū numen intue
 entur, amant, atq; suspiciunt: non summa dul
 cedine ac voluptate compleantur. Cui quidem
 certe rei indicio sunt illi, qui deum in terris
 summa religione colunt, & ardenti amore
 prose quuntur. Hi enim etiam in luctuosissimo
 vice exilio commorantes, tantā interdum ex
 dei

VENERANDO DEO FO. CI

dei opt. Max. recordatione, rerumq; cœlestiū
 consideratione voluptatem ac iucunditatem
 animi capiunt: ut non externarum rerū mo-
 do, verum etiam sui obliuiscantur: & sepiissi-
 me estu vehementissimi amoris abrepti, ad
 cœlestia contemplanda, quasi in altum, inter-
 missa tantisper sensuum functione, prouehan-
 tur. Hanc suauitatem, ac dulcedinem numi-
 nis sempiterni David rex multis in locis se sen-
 sisse, expertumq; fuisse testatus est. Psalmo
 siquidem trigessimō, quasi quodam stupore
 affectus sic exclamauit. Quā magna multi-
 tudo dulcedinis tue domine, quam abscondis-
 ti timentibus te, & alio item loco. Memor fui
 dei, & delectatus sum. Alibi vero hoc ipsum
 multo apertius et expressius declarauit: in qui-
 ens, cor meū: & caro mea exultauerūt in deo
 uino. Tanta animus excellentissimi ac sanctis-
 simi uitis letitia, dulcedine, ac voluptate, con-
 templatione altissimi numinis fuerat cumula-
 tus, & completus: ut voluptas animo percepta
 ad corpus etiam permaneret, ipsumq; incredi-
 bili

Psal.
xxx.

Psal.
lxxvi.

Psal.
lxxxiii.

DE DILIGENDO AC

Psal.
xxxi

bili suauitate & iucunditate delinire. Ad hanc porro suauitatem ac dulcedinem degustandam omnes alibi adhortatur: inquit, gustate & videte quoniam suavis est dominus.

PERORATIO.

AGE igitur o homo potentiſſimum, beneficentiſſimum, clementiſſimum, equiſſimum, ſapientiſſimū, beatiſſimum, pulcherrimum, ſuauiſſimum tuiq; amariſſimū deum, reuulſis cupiditatum & flagitiorū cōpedibus, ardenti amore complectere, ſingulari pietate cole, ipſiq; te dede, conſecra, ac dedica. Dilige eum qui te dilexit, ac ſummis & innumerabilibus beneficiis ornauit. Reuerere illum vt dominum & vniuerſi moderatorem, cole vt deum, & effectorem omniū potētiſſimū, venerare vt parentē, dilige & obſerua vt tutorem ac deſenſorem tui vigilantiffimum, ſuſpice vt conſeruatorē & redēptorem hominū longe amantiſſimū. Hoc noctes ac dies precare, vt ſcilicet te regat, ac gubernet, ſui amore & ſtudio inflammet, et ab omni peccato perpe-

tuo inuidiatū purum ꝛ; conseruet. Huius præ-
 terea libelli lectioni te da, eaq; crebro animo
 tracta, quæ in eo complexi sumus. Ea . n. nos
 perscripsisse arbitramur, quæ neminē nō, quā
 tūius huiusmodi res suspiciat atq; admiretur:
 eas ꝛ; studiosissime consecetur, mollire, frā-
 gere, & ad pietatem honestatemq; colendam
 valeāt traducere. Fruere igitur o vir christi-
 ane nostra hac opera et labore, ac pro nobis qui
 tibi hæc ad pietatem incitamenta præbuimus
 Christum opt. Max. deprecare. Verum &
 huic quidem quinta libelli huius parti, & vni-
 uerso suscepti operis argumento a nobis factū
 erit satis, si formam precandi eam adiunxe-
 rimus: qua quis vti debeat, ad postulandā im-
 petrandamq; mutui amoris cum deo felicissi-
 mam ac suauissimam coniunctionem, qua ni-
 hil homini optabilius, nihilq; antiquius esse de-
 bet. Tota siquidem creaturæ eius quæ ra-
 tionis est particeps felicitas in eo posita est,
 vt deo suo a quo edita & suscepta est in lu-
 cem, sanctissimo charitatis, ac sanctissime
 necessi

DE DILIGENDO DEO

*necessitudinis vinculo coniungatur. Quocir-
 catibi rectissime cōsulueris, si hac, quam sub
 iuaximus, precatione sepiissime vsus fueris.
 Neq; n. dubito, quia si ad hunc modū numen
 diuinum crebro fueris deprecatus, voti cōpos
 diuina beneficentia ac clementia fias, remq;
 omnium pretiosissimam ac praestantissimā,
 dei scilicet charitatē & amorem consequaris.*

**AD POSTULANDAM, IMPE-
 trandamq; mutui amoris cum deo con-
 iunctionem pia admodum precatio.**

S V M M E prae potēs, altissime,
 maxime, incomprehēse, optime
 beneficentissime, hominūq; a-
 nantissime & cupidissime de-
 us, qui et tu immensus, excelsus, prae potens, te
 q; solo sis beatus, nulliusq; alterius indigeas,
 neq; tibi ex aliquo possit aliquid gloriæ, quietis
 aut voluptatis accedere, te tamen ab ea creatu-
 ra, quam rationis & intelligentiæ compotem
 fabri

PRECATIO Fo. CIII

fabricasti, ad tuiq; similitudinem & imagi
 ne effinxisti, diligi, coli, suspiciq; voluisti. Est
 siquidem nobis abste imperatum, ac diligentis Deuter
 sime præceptum, ut te dominum, ac deum nos vi.
 trum toto corde, tota anima: tota mente, ac to
 tis viribus diligamus. Quibus quidem verbis
 apertiissime declarasti domine et Deus noster,
 hominem quæ creasti debere se tibi totum dede
 re ac dicare, ita scilicet ut te solum animo ac
 cogitatione complectatur, te solum amore &
 studio prosequatur, tui solius desiderio ac cupi
 ditate teneatur, ac quatum animi ac corporis
 viribus consequi potest, id ad tui solius cultum,
 & observantiam, laudem ac prædicationem
 cõferat, nihilq; te tuaq; amicitia & gratia an
 tiquius ducat. Aequissimum .n. ac maxime
 consentaneum est, ut tibi omnia reddat a quo
 omnia accepit, te solum procreatorem & ef
 fectorem sui diligat, te solum suspiciat & ad
 miretur, potentissimũ, ac summa religione
 venerationeq; colendum numem. Tuo igitur
 hortatu ac iussione impulsus, tuo præterea in

PRECATIO

timētū afflatuq; concitatus, maximis et innum
 merabilibus tuis in me beneficiis provocatus, in
 credibili tui amādi, colēdiq; cupiditate flagro,
 cupio tecū arctissimo sanctissimi amoris vin
 culo conglutinari ac constringi, quod nulla
 unquam siue prosteræ, siue aduersæ res
 valeāt dissoluere. Clementiss. beneficēss. ac
 dulcissime Iesu, reuoca et abstrahē vi tua potē
 tissima terrenū animum meū ab earum rerū
 omniū quæ aspectu sentiuntur, quasue amen
 tes insipientesq; mortales appetunt et āplectū
 tur, cogitatione: adq; tui cœlestiumq; rerū cō
 templationē excita, earumq; studio, & cupidi
 tate vehementer accende. Desige ô suauissi
 me Iesu in visceribus meis igneū amoris tui
 telum, mentem meā cœlesti quadā voluptate
 ac suauitate perfunde, vt mihi omnia terrena
 desipiāt, sapiant vero sola cœlestia. Tribue ser
 uo tuo hoc beneficiū, vt te ita diligat et āplec
 tatur, vt vniuersa, honores inquā, gloriā, im
 peria, copias, splendorem, apparatus, voluptates
 delicias, robur corporis, rerū scientiā & cogni
 tionē

PRÆCATIO Fo. CIIII

tionē ac deniq; omne illud quod non es ipse, suo
 ergate amore et charitate postabeat: teq; uni
 uersis rebus anteponat. Quid. n. mirum si te
 homo cunctis rebus anferat, quandoquidē si te
 amaauerit, tuaq; præsentia potitus aliquando
 fuerit, omnibus sit bonis ornandus atq; cumu
 landus? coetera uero omnia si fuerit consecu
 tus, te uero non habuerit charissimum, sumo
 sit incommodo & calamitate afficiendus, ex
 tremaq; ei sit inopia & egestate perpetuo con
 flictandum: tu solus domine Iesu, tu solus si
 tim animi explere, eiusq; insatiabilem cupidi
 tatem potes satiare: quandoquidem nihil te
 maius & præstantius, nihil amabilius & op
 tabilius, nihil deniq; beatius esse potest. Dili
 gam igitur te domine, robur meum singula
 re, diligā te, in te vno spes omnes meas colicē,
 cogitationes, curas, ac sollicitudines, deponam.
 Effice ut cœlesti præsidio munitus, viq; poten
 tissimi & ardentissimi amoris tui confirma
 tus, omne illud superem atq; vincam: quod
 valet animū tibi coniunctum abste tuaq; ami

PRECATIO

& coniunctionem distrahere ac diuellere: ut
 scilicet neq; aduersis frangar, neq; ad volun-
 tatem fluentibus rebus effeuar, neq; prauis ap-
 petitionibus, & auersis a ratione motibus in-
 quam obtemperē. Dominetur in animā ratio,
 ac charitas diuini numinis tui: eaq; fiat, ut in-
 festissimos nefarij ac capitalis hostis impetus
 reprimam, ignea tela retundam, admotas libi-
 dinum fascēs, amore tui inflammatus restin-
 guam. Hoc beneficium si mihi presteris, fi-
 er, ut solutus vinculis omnibus & compedibus
 (sunt. n. peccata & aegritudines animi compe-
 des quidam, quibus animus constringitur: et
 a te diligendo prohibetur) tibi vni adharescā
 & cumq; arētissimo charitatis & necessitu-
 dinis vinculo astringar. Sed confiteor domine
 & agnosco vilitatem & humilitatem meā
 fateor me indignum esse quem diligas, & tibiq;
 coniungas: sed tu ō Pater, ō fili, ō spiritus san-
 cte dignissimus es qui a nobis diligaris & co-
 laris, quos tam ardentē ab omni aeternitate
 dilexisti, quos tam amantē per te restitutos

ac conseruatos esse uoluiti, quos innumerabili
 bus beneficiis ornasti, quos deniq; eterno euo
 fruendo ex eternitate destinaſti. Sed quid à no
 bis aio? immo uero ab omni creatura, ſiquidẽ
 in omni natura abſte creat a bonitatis & bene
 ficentia tua ſingulare ſpecimẽ elucet. Omnis
 igitur creatura te ueneretur domine, & pſal
 mum concinat numini tuo auꝑuſtiſſimo, im
 primis tamen nos ipſi domine Ieſu qui inſini
 to ſanguinis tui pretio eſ ſeruitute duriffima
 ſumus redempti, te laudemus, te celebremus,
 teq; ardentiffime et ſanctiffime ueneremur.
 Dignus es enim ô agne qui occiſus es, accipere
 laudem, gloriam, honorem, & commendatio
 nem ab omni creatura, ne dum a nobis pro qui
 bus interfectus & immolatus es. Diligã igi
 tur te o clementiffime ac ſuauiſſime Ieſu ac
 totis uifceribus complectar, nihil in uita te ip
 ſo charius habeam, te interim dum uita ſuppe
 tit fruam, quo merear, aliquando in coelitu
 domicilio collocatus, & ad Angelorũ priorũq;
 omnium coetum admiſſus, in ſuauiſſima pul
 o cherrimi

PRECATIO

cherrimi nimiumq; venerandi ac reuerendi
numinis tui contemplatione conquiescere, teq;
cum omnibus electis tuis, sempiternis se-
culorum etatibus, laudare, suspice-
re, atq; admirari. Id quod mihi
singularis tua bonitas et cle-
mētia concedat, Christe
colende nimium
¶ amāde.

GRATIARVM ACTIO

PER QVAM PRAEPRO QUANTITATE

AD PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

DEUS PRAESENTIA QVAE CONSERVANTUR DEO ADIUVANTE

GRATIARVM

GRATIARVM ACTIO
 PER QVAMPIA, PRO OMNIBVS
 tam priuatis quã generalibus Dei op. Max.
 beneficijs : qua virum quemq; christia
 num singulis hebdomadis (nisi tur
 pissimam ingrati animi notã
 subire vult) vti decet.

DIE Lunæ pro beneficijs priuatis grãtiã
 agende sunt deo ad hunc modum.

AGOTIBI GRATIAS
 o sũma ac sēpiterna trinitas,
 quod me cum non essem ex ni
 hilo procreasti: et in ijs quæ sũt
 numerandum Putasti.

Agotibi gratias summas & immortales
 o beata trinitas, quod me non rationis expertũ,
 sed tui similem, hoc est, mentis compotem fa
 bricatus es: mihiq; tui agnoscendi, diligendi,
 fruendiq; facultatem tribuisti.

ACTIO Fo. .C.VII

Ago tibi gratias quod me matris vtero inclusum incolumem conseruasti, & in lucem hanc mortalem suscepisti.

Ago tibi gratias trinitas augustissima, quod mihi omnia naturæ ornamenta tribuisti, ingenium scilicet acre & acutum, memoriæ capacem, eloquendi vim, corpus præterea sanum, valens, ac robustum, omnibus naturæ facultatibus instructum & ornatum.

Ago tibi ingentes gratias summe ac præpotens deus, quod me ab ijs parentibus susceptum ac progenitum esse voluisti, qui christianam pietatem colerent, quorum opera ac studio factum est, ut sacro baptismo abluerer, & decretis ac præceptis sanctissime religionis imbuerer.

Ago tibi gratias domine quam maximas quod mihi a primo ortu custodiendo, ac seruando Angelum tuum sanctum præfecisti.

Ago tibi gratias domine, quod me exter

GRATIARVM

nis cumulasti, ac fortune praesidijs, copiis in
quã honoribus, potentia, & gratia munuisti.

Ago tibi praeterea gratias, quod me in om
ni vita texisti, pauidisti, atq; sustentasti: multis
periculis capiti meo intactis eripuisti, grauissi
mis cum mentis tum corporis morbis liberaasti
spatium; mihi ad resipiscendum, iustitiamq;
colendam dedisti.

Ago tibi gratias immortales o clementissi
me hominumq; amantissime Deus, quod me
multis & magnis sceleribus obligatum non
respicisti aspernatusue es, quin potius in turpissi
mo ac nefario peccandi studio ac proposito of
firmatum molliuisti, & ad venerationẽ sanc
tissimi numinis tui, & pietatis iustitiaq; cul
tum reuocasti.

Ago tibi gratias domine, quod me ad te
ce postliminio redeuntẽ obuijs vlnis excepisti,
amantissimeq; aplexatus es, omniaq; errata
mihi singulari clementia condonasti.

ago tibi gratias clementissime deus, quod me sepius ab officio discedentem, diuina humanaq; iura violantem, ac scelera sceleribus cumulante, patientissime semper tolerasti: moxq; ad te reditū diutissime expectasti.

Agotibi gratias domine quāto possum animi ardore & affectu, quod me tā tui colendi studio inflammasti, ut tua causa tuiq; charitate, res humanas omnes contēpserim, & ad persequendā monasticā vitā conuolauerim.

Agotibi gratias domine, quod me in ijs habendum numerandūq; duxisti, qui tibi sunt a sacris faciendis.

PRO communibus beneficiis gratiarū
actio

DIE MARTHIS.

Agotibi gratias summe ac beneficentissime Deus, quod vniuersa quę vel animo, vel oculis cernuntur, hominum tuendorū ac conseruandorum gratia creasti: quodq;

GRATIARVM

ea potentissima diuinitatis tue vine corrūde
ac precipitent, fulcis ac sustentas, & ad salu
tem animantium singulari cum bonitate, tū
sapientia administras.

Ago tibi gratias optime, ac clementissime
deus, quod nobis perditis, afflictis, ac prostratis
filium tuum vnicum, tibi gloria, dignitate, vi
potentia, ac dominatu parem, liberatorem, di
cem, ac vitæ doctorem, magistrumq; dedisti.

Ago tibi summas & immortales gratias
Christe humane generis conseruator optime
& maxime, virginæ dei fili, expressaq; pa
teris imago, verbumq; potentissimum, quo ef
fecta ac fabricata sunt omnia, cuius etiã præ
potenti vi eadem conseruantur, ago inquam
tibi ingentes gratias, quod generis humani li
berandi, & in pristinum honoris & dignitatis
gradum restituendi gratia, non dubitasti e cel
sissimo diuinitatis tue solio descendere, vtero
q; præstantissima et integerrima virginis te
met

met, quem cœli capere non valent, includere, humanamq; naturã ad augustissimi numinis tui hypostasim adsummere atq; adiungere.

Ago tibi gratias o clementissime hominũq; amantiſſime Ieſu, quod noſtra cauſa in ſanctiſſimo ac caſtiſſimo Mariæ Virginis Vtero, quaſi in horto amoeniſſimo omnibusq; deliciis refertiſſimo, nouem menſes delituisti: quo menſium excuſſo ſpatio, tandem in Bethleem Vrbe, vt erat olim a Michea Vate prædictum, in lucem ſuſceptus edituſq; es, inq; præſepi cũ in diuerſorio tibi, o rex & effector vniuerſitatis, locus non eſſet relictus, repositus, & panis coopertus.

Laudo te ac Veneror ô clementiſſime Ieſu, quem in inſimo & abiectiſſimo loco recumbentem, & infantium more vagitus edentem, ille Angelorum præſtantiſſimæ mentes ſummum reſtorem, opificem, ac dominum vniuerſi eſſe agnoſcentes, auguſtiſſime veneratæ ſunt, ac natalem tuum diem incredibili gau-

GRATIARVM

gaudio, plausuq; ac miris canticis & hymnis
concelebrarunt.

Laudo te Iesu optime ac beneficentissime,
quem et si infantulum, vagientem, ac frigore
afflictum, deum tamen, humaniq; generis cō
seruatorem sanctissima mater esse credidit:
tibiq; honorem deo debitum, sūma obseruātia
ac religione deculit.

Ago tibi gratias optime ac clemētiss. Iesu,
quod in eū te vitæ statū amore hominū addu
cipassus es, vt lacte virgineo, quo vitā infan
tulus sustentares, tibi opus esset.

Ago tibi gratias o prepotens Christe qui
rusticos homines, ouium boumq; custodes, ad se
querendum, ac sanctissime venerandum an
gelico nuncio excitasti: ac matrem integram
& inuiolatam perpetuo conseruasti.

Ago tibi gratias o beneficentissime Iesu
quod nostra causa cum solutus legibus esses,
te legi Moſæ obtemperantem præbuiſti, ac cir

circumcisionem perferre voluisti.

Ago tibi gratias o rex regum Iesu Chri-
ste qui te gentibus in summa tui ignorantia
versantibus agnoscendū, colendumq; præbuis-
ti, quarum primordia ac veluti præcurrentia
Magos scilicet, ostensa clarissima stella, ad te
venerandum ab oriente exciuvisti: qui prælatū
sibi diuinitus lumen secuti, adq; eum locum in
quo manebas delati, ad tuos se pedes incredibili
summissione animi, & inexplicabili lætitia
prostrauerūt, tibiq; delatis muneribus, honores
diuinos tribuerunt.

Ago tibi gratias o clementissime Iesu,
quod te, confecto quadraginta dierum spatio,
a sanctissimis parentibus ad templum deferri
ac Patri tuo cœlesti, vt erat Mose legibus
sancitum, sisti voluisti: quemq; Symeon se-
nex deo coniunctissimus, tuiq; videndi diu-
turno iam, ac nimio desiderio confectus,
obuijs vlnis excepit, ingentiq; gaudio elatus

GRATIARVM

magnifice celebrauit.

Ago tibi gratias o Christe potētissime, cui et si nullus hominum quantumuis potens & immanis nocere aut resistere valeret: attamen infirmi imbecilliq; infācis forma, nostra causa suscepta: Herodis crudelissimi & immanissimi tyranni, mortem tibi ac perniciem molientis, odium & inuidiam tibi declinandā effugiendamq; putasti. Quare in Aegyptū profugiens, vitam illic inopem & obscuram annis aliquot egisti. Quare quantum nos diligeres apertissime declarasti: quia cum omnibus copiis abundares, vniuersaq; quæ cœli complexu coercentur in ditione ac dominatu tene res, omnibus ijs tamen te ad tempus dispoliatū ac destitutum esse voluisti, vt nos tua hac paupertate ditares, hoc est, ad regnū cœleste sempiternis bonis cumulandos traduceres.

Ago tibi gratias o suauissime Iesu, qui et si rerum omnium dominus ac moderator, ho
minis

ACTIO Fo. CXI

minum Angelorumq; imperator esses: tam
te tamen nostra causa depresisti, ut te homi-
nibus, hoc est, sanctissimis parentibus subiece-
ris, obedientemq; præbueris, ac præterea cor-
conuictu ad trigesimum vsq; ætatis annum
vsus, intraq; priuatos parietes, ceu stella fulgē-
tissima delitescens, vitam tuam summo hono-
re ac veneratione dignissimam, victu eo quē
illi quotidiano labore parauerant, propagaue-
ris.

DIE MERCVRII.

A Go tibi gratias o Christe humani gene-
ris liberator, quod trigesimo anno æta-
tis tuæ, cum iam instaret illud tēpus, quod erat
patefaciendæ, atq; in vulgus indicandæ poten-
tiæ diuinitatis tuæ diuinitus præfinitum, ad
Iordannem, a Ioanne viro vitæ sanctimonia
ac doctrina præstantissimo, eodemq; præcur-
sore tuo, & maximorum ornamentorum tu-
orum præcone, abluendus conuolasti: quoquidē
inviolati corporis tui appulsu, aquam baptis-
mo

mo consecrasti.

Ago tibi gratias o Christe vniuersa dei fili qui simulatq; ablutus a Ioanne, & a patre & spiritu sancto qualis quantusue esses, omnibus qui tunc aderant es demonstratus, in incultum, remotumq; a frequentia hominum locum, diuini spiritus instinctu & impulsu, te abdidisti: illicq; x x x x diebus commoratus, & corpus tuum delicatissimum incredibili inedia afflixisti, & peccata hominum, quae tuo sanguine delenda & expianda erant, acerbissime deplorasti.

Ago tibi gratias o Christe potentissime, quod infestissimi illius ac capitalis humani generis hostis vires debilitasti ac fregisti, nobisq; tua victoria cum animam ad committendum cum eo praelium dedisti: armaq; suppeditasti, tum eius superandi spem non dubiam attulisti

Ago tibi gratias o Iesu clementissime, quod cum arderes humanae salutis desiderio, cum homi-

ACTIO Po. CXII

nibus tres annos coniunctissime, & humanissime versatus, eos ad rerum externarum despicientiam, atq; adeo ad colenda conservandaq; omnia virtutū munera et officia diuinis plane verbis in dies singulos es cohortatus: quo factū est, ut alij in tui colendi: ac sequendi studiū sint incitati, alij contra, superbi, quidē & arrogantes, abste sint vehementer abalienati.

Agotibi gratias o mansuetissime, ac malorum tolerantissime Iesu, qui etsi ab hominibus sibi praesidentibus, & opinionibus inflatis, diuinaq; tua praecpta, ac monita saluaria aspernantibus, multis vexareris contumelijs, piissimis iniurijs afficereris, non tamen inducere animū potuisti, ut erudire populū, ad humanitatēq; informare, mortuos depellere, eosq; qui diris furijs exagitabantur, sanare intermitteres, imo vero eos ipsos quite ardenti odio persequerentur, ac turpissimis conuiuijs lacerabant conservare summo studio cupiens, varijs eos modis ad resipiscendum adhortaberis.

GRATIAM

Ago tibi gratias o clementissime hominū
 q; amantiſſime Ieſu, quod homines nefarijs
 ſceleribus contaminatos ad miſericordiam tu
 am confugientes, non modo non reſpuiſti in
 quam, ſed humanitate, clementia, & charita
 te ſingulari complexus: & morbis, quibus im
 plicati tenebantur liberaſti, & in gratiam a
 micitiāq; tuam quam humaniſſime recepſi
 ti. Cui rei indicio ſunt Maria Magdalena in
 temperans laſciuaq; mulier, & Matheus ſor
 didi quaſtus ac lucri cupidus, quibus non ſolū
 errata cōdonāſti, verū etiam eos in intimis fa
 miliaribus, & amicis tuis habendos numeran
 dosq; duxiſti.

Ago tibi gratias o chriſte rex agneq; mi
 ſiſſime, quod impendente iam tuæ immolatio
 nis tēpore Hieroſolymorum urbem, ſeptus ho
 norifico Apoſtolorum comitatu, ac maxima
 puerorum tuas laudes predicantium celebrā
 tiumq; acclamatione & applauſu, a ſello inue
 ſtus eſ.

DIE IOVIS

Ago tibi maximas, & immortaleis gratias ô Christe nostri cupidissime, & amantissime, qui pridie quam ex hominibus acerbissimo cruciatu confectus demigrares: coenam tibi ultimam cum discipulis tuis faciendam putasti, ut in ea videlicet cœna tuæ erga eos ac cœteros mortales omnes ardentissima charitatis illustrissima signa dares. Tria autem fuerunt eximij amoris tui ea cœna data documenta. Nam principio, immolato iam iuxta Hebræorum consuetudinem paschali Agno, ad discipulorum pedes te prostravisti, eosq; singulari animi demissione lauisti. Quod ipsum singularis, & inaudite summissionis tuæ factum et exemplum ad imitandum illis suavissima cohortatione proposuisti. Deinde corpus tuum sanctissimū ipsis et sanguinem preciosissimum, quorum alterum panis, alterum vero vini forma & specie contexeras, ipsis liberalissime impertisti, idq; sacramentum cum earum rerum omnium quas rostrer

GRATIARVM

causa gessisti monumentū sempiternum, tū
 immortalis vitæ pignus ac veluti obsidem es
 se voluisti. Eos præterea ad charitatis mune
 ra & officia colenda, ac patientiam animiq;
 magnitudinem in rebus aduersis, tēporibusq;
 difficilimis præstandam, conseruandāq; melli
 tissimis verbis es cohortatus, iacentes certissi
 ma doni diuini primo quoq; tempore tribuen
 dis: proposita excitasti, ac tuo discessu moe
 rentes multis es consolatus. Postremo vero di
 uina illa cōcione habita, sublati in cœlum oeu
 lis, Augustissimo coelestis patris tui numini,
 & pro gloria tua augenda, cultuq; christiane
 religionis propagando & pro discipulis, quos
 charos habebas, omni in commodo, periculo, et
 calamitate prohibēdis, preces adhibuisti: egres
 susq; a domo ad montem oliuarum commitan
 tibus discipulis ire perrexisti.

O dulcissime ac mihi charissime Iesu, quas
 tibi agam gratias pro eo terrore ac moerore,
 quo te impendente grauissima ac turbulētissi
 ma cruciamenti tui tempestate, affici nostra
 causa

causa voluisti? Etenim tanta animum tuum
tristitia, tantusq; angor oppressit, ut in vita
discrimen prorsus veneris: ac nisi tibi & diui-
nitas animum dedisset, & cœlestis pater opẽ,
demisso e cœlo Angelo qui te consolaretur, ac
bono animo esse iuberet, attulisset: animã pro-
pmodũ efflasset. Manasti quippe totus sudo-
re sanguineo, præ angore animi eo, quem tibi
tormentorum eorum quibus acerbissime ex-
cruciandus iam iam eras, præsentio inuexit.
Quod si cruciatus eos, qui tibi a iudeis compa-
rati erant, animo prospiciens, tanto es angore,
ac tristitia confectus: quanto te horrore per-
sum, quantaq; doloris acerbitate affectũ fuis-
se credendum est, cum eos corpore tuo nimĩũ
delicato excepisti, ac sustinuisti?

O christe suauissime, quas tibi agam gratias
pro ea charitate, qua inflammatus omnem ti-
bi aduersariorum tuorum impetum sustinen-
dum, omniaq; supplicia nostri liberandi ac cõ-
seruandi gratia perferenda putasti? Etenim

GRATIARVM

diuinitatis tuæ vi ac cœlesti nuncio confirma-
 tus, aduentantibus hostibus, tibiq; necem et
 perniciem intentantibus, obuiam processisti:
 quos tamen vocis tuæ vi quadam diuina exter-
 ruisti, & exanimatos solo prostrasti. Nam
 cum te eum esse, cuius capiendi ac comprehē-
 dendi gratia illi armati venissent, significa-
 sses, continuo metu exanimati, delapsis de
 manu telis, corruerunt. Verum facta illis abs-
 te et consurgendi, & tuiprehendendi potestate
 inuadunt in te quasi leones truces & imma-
 nes, impellunt, affligunt, et prosternunt, stra-
 tumq; humi trahunt, proterunt, atq; concul-
 cant. Catenam deinde, ut fertur, tibi inyciūt
 ac constrictum magno cum strepitu, et ingēti
 absonaq; vociferatione ad hospitium Annæ
 pertrahunt. Illa porro hora o agne mitissime
 ab omni humano præsidio atq; ope desertus
 fuisti, namq; discipuli tui, quite desertum
 nunquā se esse passuros fuerant polliciti, terro-
 re hostium perculsi et exanimati te, proh dolor
 dereliquerunt, et huc atq; illuc diffugerunt.

O Christe vnigena Dei fili, effector orbis ac moderator, quas tibi agam gratias pro insigni illa iniuria, quam in conspectu ac presentia annæ pontificis, accepisti? Nam cum scelerato pontifici de doctrina ac discipulis tuis te rogati, modestissime respondiſses: vnus exijs qui circumstabant satellitibus, isq; ate non multo ante singulari beneficio affectus, diuinæ genæ tuæ omni religione venerandæ, alapam inflixit. Quo te nostra causa demisiſti Christe Dei fili, et imperator angelorum? quo te adigit atq; compulit nostri charitas? ita ne genam tuam sanctissimam, a satellite omni flagitio cooperto, tam grauter tamq; iniuriose cædi percutiq; passus es?

Raperis deinde o christe clementissime, & abduceris ad Caypham sacerdotum principem, ad quæ iudei opprimendi, ac circumueniendi tui causa frequentes conuenerant. Iam vero quas tibi agam gratias, pro grauissimis illis iniurijs ac contumelijs, quibus apud Caypham

p ij hom

GRATIARVM

hominem tui odio ardētem acerbissime appeti-
tus et vexatus es? Nam cū falsis criminibus
oneratus, reus capitis innocens esses iudicatus,
omnes certatim in te inuolāt, & inueteratum
diuq; medulis inclusum odium subito profun-
dunt: teq; ad multam vsq; noctem grauer
torquent, & excruciant. Deinde te in infimū
domus conclaue, vinctum cathenis contrudi
ac compingi iubent, illicq; a satellitibus ad ma-
neusq; a seruari, a quibus & ipse iniuriosissi-
me tractatus es.

DIE VENERIS.

AT vbi diluxit, subito te aduersarij tui ira
& odio inflammati, ceu agnum lupi circums-
tant: teq; grauer afflictum, cathenisq; colli-
gatum, ad Pilatum prouincie præfectum ad-
ducunt, apud quem multa tibi eaq; falsa cri-
mina obiectant, quasi nefario, & seditioso ci-
ui, hostiq; reipub. At Pilatus cum te Galileū
esse comperisset, ac proinde ad iurisdictionem

Herodis

Herodis, qui tunc Galileam in ditione tenebat, pertipere, ad Herodem te amandandum ac remittendum existimavit, quo scilicet ille de ijs, quæ tibi Iudæis oblatæ essent, criminationibus iudicaret, cognosceret, & statueret. Sed quas tibi hoc loco agam gratias o Christe innocentissime, pro amore illo tuo in homines singulari: quo effectum est, ut præclaram hominibus de te existimationem amittere ad quoddam tempus non dubitares, dum scilicet in iudicium tamquam impurus aliquis homo & multis sceleribus contaminatus vocareris, ac cunctis, quibus & insignis cuiusdam sanctitatis, & diuinitatis etiam opinionem admirabilibus factis attuleras, spectantibus, huc & illuc magna cum ignominia vincetus rapereris? Quid est bona & præclara fama antiquius? quid tam horrent homines quam foedissime turpitudinis notam, dedecus, & infamiam? At tu o vnigena dei fili, tam nos dilexisti, ut nostra causa, eripi tibi bonam famam, contra vero infamia inferri patereris.

GRATIARVM

Sisteris itaq; Herodi o Iesu regum do-
 mine, isq; te sibi præter expectationem
 exhibito, gaudio exultauit. Erat. n. in incredi-
 bili tui videndi, virtutis q; tuæ experiundæ de-
 syderio. Cum ergo te aduersarij tui, in præsen-
 tia Herodis, multis per calumniam crimini-
 bus onerassent: Herodesq; ipse abste, vt sig-
 num aliquod insignis illius omniūq; sermone
 celebratæ virtutis tuæ dares contendisset: ipse
 ea animi moderatione ac summissione fuisti,
 vt neq; oblatas criminationes depuleris, neq;
 impurissimi et superbissimi regis studio &
 cupiditati inseruieris, quippe quem sciebas curi-
 o, itate quadã potius, quã agnoscendæ veræ di-
 uinitatis studio, miraculum abste aliquod eli-
 cere concupisse. Cum itaq; summa, & inau-
 dita taciturnitate vtereris, neq; Herodis vo-
 luntati essec obsecutus, inuolant continuo in te
 omnes, qui Herodem circumstabant milites
 & varijs modis illudunt. Ad extremum, ve-
 ste candida te ceu insanum aliquem et amētē
 per derisionem induunt, sicq; multis probris
 affectū

affectum, plurimis tactatum iniurijs, vesteq;
 candida indurum ad Pilatum remittunt.
 O Christe aeterna sapientia patris, fabricator
 orbis ac rector, ita te summum, & Augu-
 stissimum numen a rege insolentissimo, eiusq;
 militibus illudi, despiciatui, & ludibrio haberi
 passus es? Ago tibi gratias Christe sapientia
 patris, quod nostra causa non es grauatus stul-
 titiae, & amentiae opinionem, apud arrogan-
 tes et insolentes homines subire, ac quasi a me-
 tem, et stultum ludi probris: et contumelijs affici.

Reductus igitur ad Pilatum praesidem,
 cum grauiter ab aduersarijs tuis per su-
 mum odium & inuidiam premereris, ac fal-
 sis criminationibus, quasi venenatis qui-
 busdam telis, vita ac sanguis tuus peteretur
 obiecta crimina nullomodo diluisti, sed su-
 silentio usus, et innocentiam tuam iniquorum
 calumnijs circumuentam iudici probasti, et ad-
 uersarios tuos oti, et maleuolentiae, quae illos
 in te inflammauerat sapientissime conuicisti.

Qua

Quare cum te innocentem Pilatus manife-
 stissimis rebus deprehendisset, teq; iudi-
 cio iniquo, quo oppressus per inuidiam eras, libe-
 rare vehementer cuperet, illisq; potesta-
 tem eligendi faceret, quem nam pro pa-
 tria religione, ac consuetudine iudicio ab-
 solutum vellent, Barrabam ne facinoro-
 sum ac seditiosum hominem, an Iesum
 Christum Nazarenum innocentem? At illi
 tuorum erga se innumerabilium beneficiorum
 immemores, miraculorum eorum, quae pluri-
 ma illis inspectantibus, eaq; certissima ac cla-
 rissima diuinitatis tue insignia, fecisses, pror-
 sus oblitus, Barrabam ut absoluat, te vero ut re-
 tineat, & in crucem tollat, ingenti vociferati-
 one postulant. O caelum, o terram, ita ne innocen-
 tia per odium & inuidiam ab iniquis opprimi-
 tur? ita ne diuina & humana iura temere vio-
 lantur? & equitatis ac iustitiae ratio peruertitur?
 Barrabas nullo non scelere ac flagitio in-
 quinatus, a quo otium & tranquillitas ciuita-
 tis latrocinijs & homicidijs fuerat perturbata.

absol

absoluitur: Iesus Nazarenus, cuius in patriam maxima & innumera beneficia extiterant, qui morbos corporis & animi depulerat, qui populum ad veram pietatem, & omne munus officii erudierat, alligatus tenebatur, & ad acerbissimæ crucis supplicium deponitur? O prolem viperarum, hæcine reddis, ac per, oluis domino deo tuo popule stulte & insipiens? Hanc gratiam refers conseruatori tui deo, qui te è durissima Pharaonis seruitute liberauit? qui te cœlesti pabulo quadraginta annis pavit? qui te columna nubis protexit? qui te omni calamitate & incommodo prohibuit, & ab omni hostium incurfione defendit? Gratias immortaleis ago tibi Christe regum imperator, quod te mei charitate eo demisisti, & abiecisti, vt tibi homini sanctissimo, ipsorumq; hominum conseruatori, Barrabas sceleratissimus & homicida ita anteponeretur, vt illius vitæ ac saluti potius quam tuæ consultum iudei esse vellent.

Cum

GRATIARVM

Cum vero Pilatus in tui absoluendi sententia permaneret: indignum esse reputas et iniquum hominem cuius tam manifestis et apertis rebus innocentia conuicta esset, capitis supplicio damnari: volens ardentissimo eorum tui occidendi studio quo quomodo satisfacere, te satellitibus immanissimis verberibus afficiendum tradidit. At illi mandatum exequentes te continuo, detractis vestibus, ad palum alligant: corpori q; tuo sanctissimo ac delicatissimo innumerabiles, per summam crudelitatem & immanitatem, plagas imponunt, ac totum illud excarnificant. Ad hæc immanes illi ac barbari diaboli satellites, non satis habentes, quod te incredibili & inaudita feritate diritateq; excarnificassent: recens aliud cruciamentum adhibent, idq; cum summa suspiciendi ac venerandi numinis tui irrisione. Nam et purpuream vestem qua soli reges indui soliti sunt, tibi iniiciunt, coronam ex spinis incredibilem pungendi, & ad ima penetrandi vim habentibus confectam, contextamq; ca
piti

piti tuo verendo imponunt : ad extremum ad
 pedes tuos , quasi regiũ tibi honorẽ habere, at
 q; deferre vellẽt, prostrati, sanctissimum ca
 put arundine, quam pro sceptro manu tenebas
 pulsant ac feriunt : genas tuas speciosas et di
 uinas palmis cædunt, et teterrimis sputis cons
 pergunt. Heu, quam erat horrendum aspectu
 illud spectaculum, quam minime ferendum,
 et indignum. Quis.n. non summo horrore et
 dolore fuisset affectus: cum cerneret dominũ
 moderatorem : et effectorem vniuersitatis,
 amore sui, tam turpiter a feris, barbaris,
 superbisq; hominibus illudi: tamq; immaniter
 cruciari? Hæc dum cum animis nostris cogi
 tamus, incredibili horrore perfundimur, ne
 dum si conspicati eadem fuissetemus. Gratias
 ago tibi o Christe humana salutis cupidissime
 quod poenas flagitiis nostris debitas ipse sustu
 leris, peccata nostra sanguine tuo pretioso ex
 piaueris, iratumq; nobis et insensum cœlestis
 patris animũ delicatissimi ac sanctissimi cor
 poris tui excarnificatione placaueris, et suspici

GRATIARVM

endi numinis tui irrisione, nos illusionem da-
monum prohibueris.

Itaque cum Pilatus tui liberandi studio ar-
deret, ac nihil non moliretur ac tentaret, quo
posset iudeorum animos, acerbis tui odio & in-
uidia flagrantibus, a suscepto tui occidendi consi-
lio reuocare: te grauius afflictum, multis pla-
gis ac vulneribus confectum, populo Hebræo-
rum pro foribus adstanti, conspiciendum &
spectandum exhibuit: quo saltem horrendo il-
lo excarnificati corporis tui aspectu, ferreos il-
lorum animos molliret, & ad lenitatem, mi-
sericordiam, humanitatemque traduceret.
At tantum absuit, ut feroces illi & im-
manes tui misericordia commouerentur &
frangerentur vlla, ut te e medio tolli, cons-
pectibus ipsorum eripi: morte, cruciatu, cru-
ce affici, omnes ad vnum maximis fufis
clamoribus, deposcerent. Quod cum Pi-
latus facere recusaret, nefarium esse in-
quiens, & indignum, ut hominem inno-
centem

ACTIO Fo. .C. XVI

centem, ac dominum præterea & regem
 ipsorum, crucis supplicio mulctaret: inqui-
 unt malitia, & inuidia occæcati, se nul-
 lius alterius nisi Cæsaris ditone ac domina-
 tu teneri, neq; esse quod vereretur, illum
 capite damnare, qui sibi non regiam modo
 dignitatem, sed diuinitatem etiam per sum-
 mam insolentiam, ac contra Cæsaris decre-
 tum, arrogauerat: se vero ac posteros suos, cul-
 pam illam ac noxam libentissime præstaturus.
 Alioqui si id facere nollet, in Cæsaris cum odi-
 um, & offensionem grauissimam incursum
 rum. Tandem Pilatus partim Hebræis obse-
 quendi, partim inuidiæ, in quam se vocatū
 iri existimauerat, si te quem domina-
 tum sibi vendicare iudei fuerant crimina-
 ti, iudicio liberaret, declinandæ studio, te
 o agne mitissime, cuius integritatem, &
 innocentiam ab iniquorum calumnijs ad il-
 lam usq; horam defenderat, capite
 damnauit: cruciq; affigendum, ut ipse sūma

con

GRATIARVM

*summa contentione postulauerat, censuit.
 O sacrilege, o nefarie, ac consceleratissime
 Pilate, itane inducere animum potuisti, ut
 hominē integerrimum, iniquorū calumnijs
 per inuidiam circumuentum, crucis supplicio
 necandū censes, atq; ut tibi parceres, inno-
 centem turpissimo iudicio condemnares? sed
 nequaquam tantum susceptum scelus abluen-
 dis manibus expiasti: dabis aliquando ô scelera-
 te ac facinorose Deo tam immanis sceleris pœ-
 nas, easq; grauissimas. Sed quas tibi agam
 gratias o Christe dei fili, a gne singulari man-
 suetudine et lenitate prædite, pro ea patientis
 ac taciturnitate quam semper dum in præsen-
 tia ac conspectu iudicis stares, conseruasti?
 proq; ea charitate, qua nostra flagitia dirissi-
 ma ac crudelissima mortis genere expiare, ac
 delere uoluisti? Potuit quidem uel minima
 pretiosi ac diuini sanguinis tui guttula pater-
 nae seueritati abunde satisfacere, atq; unuer-
 sa hominum peccata et delicta obliterare, attā-
 men visum est tibi faciendum, ut omnia ipse*

sup

ACTIO Fo. C. XVII.

Supplicia perferres, quandoquidem et homines
omni sese flagitio ac scelere cōtaminauerant.

Lata ac pronūciata a Pilato iudice iniquis-
simo capitali illa sententia, sine vlla mora sa-
tellites immanissimi tibi vestem illam purpu-
ream, qua si eras per irrisionem vestitus, non
sine magno doloris cruciatu detrahūt: propri-
amq; tibi vestem induendam tradunt. Post, e-
mo crucem ingentis molis & ponderis, hume-
ris tuis ad Golgotha vsq; perferendam impo-
nunt. At tu agne mansuetissime, incredibili
nostri redimendi ac conseruandi studio ac cu-
piditate flagrans, confestim dicto audiens fuis-
ti: crucemq; illam summi ponderis humeris
sustulisti. Produceris itaq; crucem baiulans,
septus laniorum comitatu, ac summo cum stre-
pitu, & maximis satellitum & militum
vociferationibus. Cum vero summa cum festi-
natione eo, vbi cruci affigendus eras, raperere,
ac vires corporis tui, afflictū illius quidem &
defecti, tanto oneri perferendo minime pares
q esset

GRATIARVM

essent: fiebat interdum, vt sublato oneri succūberes: ac solo prostratus, heu, nimia satellitum immanitate traheris. O quam erat luctuosum, & horrendum aspectu illud spectaculū: o quantam tui misericordiam multis te spectantibus commouit. Id quod facile intelligi potest, ex lamentatione foeminarū earum, quæ te per viam illam difficilem vadentem magno cum fletu, gemitu, & eiulatu ad Golgotha vsq; sunt profecutæ. O vtinam o clementissime Iesu tibi, dum ad supplicium tam infestis aduersariorum tuorum animis traheris, occurrissem: profecto Simonis cyrenæi illius qui coactus à iudæis crucem tuam pertulit, partes mihi depoposicissem: teq; onere illo, quo grauius premebaris, releuasssem, lachrymas tibi ac sudorem, quo totus manabas, absterissem. Iam vero quid de matre tua sanctissima, tuiq; amantiſſima loquar? quo doloris cruciatu eam confectam fuisse dicam, cum te quē vnicum ediderat, quem ardētissime venerabatur, vehementer afflictū, illiusq; ingentis molis

molis

ACTIO Fo. C. XVIII

molis pondere atq; onere oppressum, sanguine conspersum, deformatum etiam, ac sudantem vidit: certe exanimata corruit, vixq; eius dolor, vlla adhibita consolatione potuit leniri atq; mitigari. Gratias igitur ago tibi o Iesu clementissime, quod peccata nostra tam lubenti tamq; nostri cupido & amanti animo humeris tuis imposita esse voluisti: quodq; pro ijs expiandis, ac funditus tollendis, tanto opere tibi laborandum ac sudandum existimasti.

Cum igitur ad summum Golgothæ motis magno cum tuo labore, sudore, ac fatigatione esset peruentum: nulla tibi o Christe clementissime a dolore ac cruciatu intermissio concessa est, nullumq; doloris, & lassitudinis leuamentum allatum: sed confestim acerbissimâ portione degustata, vestibus spoliaris & exueris & crucis palo incredibilem immanitate, ac diritate affigeris inq; altum sublatus, ac propositus, luctuosum ac triste tuis, gratum
qu u vero

GRATIARVM

vero ac ludicrum aduersarijs spectaculū præ
 bes. Iam vero quas tibi agam gratias o Iesu
 dulcissime, pro nimia illa doloris acerbitate
 quam pertulisti, cum lanæ ac satellites manus
 pedesq; tuos cruci suffigerent, compagesq; mē
 brorum tuorum ab Spiritu sancto conglutina
 tas, colligatasq; dissoluerent, & ingenti vi,
 & contentione distraherent? Totum si
 quidem corpus illud tuum sanctissimum di
 uulsum in cruce, dissolutum, dissipatumq;
 fuit, & immanissimis clavis, in manibus
 pedibusq; infixis, acerbissime, proh dolor,
 excruciatum. Cumq; tanta diritate & imma
 nitate torquereris, vocem vllam non edidisti,
 o agne mitissime, quæ conquestionis alicuius
 odij, iræue, & acerbitatis significationem da
 ret: sed summo silentio vsus, lachymans, & in
 credibili nostri charitate flagrans, te deo patri
 pro expiandis hominum peccatis, obtulisti: holo
 caustum pretiosissimum, odoriferum, & lon
 ge accepissimum.

Lauao te ac veneror o Christe hominum

aman

ACTIO Fo. .C.XIX.

amantissime, qui etiam cruci affixus, homines docere, atq; ad iustitiam instituere non destitisti. Nam ut quod praeceperas alijs, ipse exequeris: tantum absuit ut in eos a quibus excarnificatus, laceratus, dissipatus, cruciq; affixus fuisti: Nummis tuis eueritatē adhiberes, ac poenas doloris, ac lacerationis illius ab ipsis expeteres: ut contra patrem tuum coelestem ardentissime precareris, ut tantum in te admissum scelus ipsis condonaret, ac iustum debitumq; supplicium remitteret: asserens, eos ignoratione tuae celsitudinis, nefarium ac truculentum illud facinus suscepisse: ac proinde minus voluntario facinori veniam dari oportere? Quare docuisti, non esse nobis nostras iniurias per odium persequendas, ac poenas ab ijs, a quibus laesi sumus, repetendas: sed potius ijs facile condonandas, ac vota & preces deo, pro ipsorum salute, amantijs. adhibendas.

Gratias ago tibi o clementissime Iesu quod
nostra causa non acerbissimos ac conquistissimos
q iii mos

GRATIARVM

*mos cruciatus modo, verum etiam grauissi-
 mas iniurias sustinere voluisti. Nam dum cru-
 ci affixus ante omnium oculos penderes, innu-
 meris hinc inde conuitijs, probris, & contume-
 lijs, non ab ijs modo qui te in crucē sustulerūt,
 sed ab inimicis etiam tuis, & ab ijs qui te præ-
 tereuntes spectabāt, vexatus, laceratus, ac
 concisus es. Erat. n. aduersarijs tuis propositū
 non solum in te illudere, inq; calamitatem tuā
 illam insultare: verum etiam existimationē
 tuam ledere, ac famam obscurare.*

*Laudo te ac veneror o clementiss. ac muni-
 ficentissime Iesu, qui latronum alteri, (fui-
 si quidem, quo maior tibi nota turpitudinis in-
 ureretur, maiusq; dedecus & infamia infer-
 retur, duobus sceleratissimis latronibus medius
 interiectus) à quo nō multo ante fueras probris
 affectus, veniam erratorum suorū abste ex
 animo poscenti, teq; innocentem, verūq; deum
 & effectorem mundi, poenas scelerum, que
 humanum genus admiserat, pendētem, agnos-
 centi*

centi, idq; etiã cõsistenti, omnia veteris vitæ
 flagitia condonasti, eumq; ad eos qui te in vita
 religiosissime coluerunt, quosq; vitæ immor-
 talis luce iã iã donaturus eras, liberalissime ad-
 iunxisti. Quare cū bonitatis, beneficentiæ, mi-
 sericordiæ, clementiæq; infinitas et inexhaustas
 opes, ac diuitias ostentasti, & quasi in medio
 posuisti, tum nobis, si vere atq; ex animo pecca-
 torum omnium nostrorum quãtumuis imma-
 nium & atrocium nos poenituerit, quam cer-
 tissimam spem veniæ dedisti.

Laudo te ac veneror clementissime Iesu,
 qui matrem tuam integerrimam, tibiq; lon-
 ge charissimam, cruciatu summorum dolorũ
 afflictionis tuæ causa acerbissime confectam,
 inq; conspectu tuo stantem, teq; maternis ocu-
 lis intuentem, e cruce humanissime respexisti:
 eamq; custodiendam, tuendam, matrisq;
 loco ducendam, sanctissimo discipulo tuo Io-
 anni, qui tum etiam præsens aderat, quem
 q; in vita amore singulari fueras com-
 q iij plexus

GRATIARVM

complexus, commisisti. Quare dici nō potest quam fuerit sanctissime matris dolor exulceratus, quāq; incredibiliter auctus; quippe cui tam dulci, tamq; omnibus modis amabili filio orbatæ, seruus loco filii datus ac suffectus sit.

Laudo te ac veneror Christe dei fili, qui cū manibus ac pedibus cruciper summam diritatem suffixis, toto corpore sauciato, diuulso, dissipato, & excarnificato, grauissimos dolores sustineres: omniq; humano præsidio, & ope, consolatione etiam diuina destitutus esses, ante oculos vero aduersariorum tuorum ad omnem ignominiam, iniuriam, cōtumeliamq; propositus: ingenti profuso clamore, patri tuo cœlesti inauditam illam tuam omnium cruciatuum perpeffionem ad spectandum exposuisti, voce quasi queribanda quærens, qua nam de causa te sic dereliquisset, nulloq; præsidio munitum, ac rectam, contra tam infestos aduersariorum tuorum impetus esse voluisset?

Ago tibi gratias o Iesu clementissime, ac
crucifixe

crucifixe, quod pro nobis conseruandis, proq;
 eluendis animorum nostrorum sordibus om-
 nem tuum sanguinem profudisti adeo, vt ex
 hausto ac plane defecto corpore, siti nimia cru-
 ciareris: idq; etiam verbo significares. At il-
 li solita feritate & immanitate in te vsi, non
 modo tibi aliquid non porrexerunt, quo arden-
 tem illam sitim lenire, ac palatum tantillum
 posses refrigerare: sed etiam amarissimo poti-
 onis genere te excruciarunt. Etenim acetum
 admisto felle tibi bibendum, & exhauriendū
 dederunt. Verum etsi vehementissima corpo-
 ris siti torquereris, multo tamen ardentiori li-
 berandorum animorum siti flagrabas. Eorū
 n. salutem ardentissime sitiebas, pro quibus
 in libertatem vindicandis, in tot te cruciatus
 dari passus fueras.

Laudo te ac veneror Christe dulcissime, a-
 nimis q; nostris charissime, qui cū omnia que
 de te multis ante temporibus prænunciata es-
 set, expleuisses, ad exitumq; perduxisses: ac
 nego

GRATIARVM

negotium tibi a patri tuo cœlesti datum summa diligentia confecisses, venissetq; illa iam hora, qua animam sanctissimam efflare, inq; cœlestis patris manus tradere decreueras: edito ingenti, horrendoq; clamore, maxima etiã vi lachrymarum profusa, demisso in alteram partem ac deflexo capite, animam deo reddidisti, mortẽq; pro nobis, heu, ingratis, flagitiosis ac consceleratis hominibus, quam acerbissimã appetisti. Cuius vtinam memoria perpetuo in animo meo inhaereat.

Gratias ago tibi o clementissime Iesu quod cum iam extremum vitæ spiritum edidisses, latus exanguis corporis tui hasta confodi & aperiri voluisti: quo & nobis ardentissime charitatis tuæ viscera patefaceres, ac quasi conspicienda exponeres, & aquam admistã sanguini, ad abluendas animorum maculas effunderes. E latere siquidem tuo sacramenta ecclesiæ manasse perhibentur: quorum vis omnis in depellendis animi morbis
posita

posita est.

DIE SABBATI.

CVM vero mortuus & exanguis in cru-
cis patibulo penderes, exprimi verbis vix
potest, quam acerbum matri, quæ te vix
diligebat, ac cæteris te colentibus dolorem in-
cusseris: quamq; triste & luctuosum specta-
culum præbueris. Intuebatur enim virgo il-
la præstantissima in corpus illud tuum, ab Spi-
ritu sancto olim mirabili ac prorsus diuino ar-
tificio fabricatum, & singulari pulchritudine
& venustate donatum: cumq; illud dissolu-
tum, dissipatum, innumerisq; plagis per-
summam crudelitatem confectum videret,
inconsolabilis doloris cruciatu angebatur. lachry-
mas profundebat, supplices ad cælum manus
tendebat, ac diuino patri tuo cruciatu omnes
tuos quæ

GRATIARVM

quam sepiissime proponebat, deprecans placabilem se iam hominibus praeberet, quorum scelera virgēna eius filius tanta suppliciorū immanitate, ac diritate expiasset. Adhuc deum pro sepultura filij sui, incredibili demissione animi, precabatur. Cum vero haec mente tractaret virgo illa integerrima, ecce duo viri, ij q; sanctissimi ac discipuli tui affuerunt: qui tibi illud obsequium, quod sanctissima mater iam dudum requirebat ac desyderabat, quam officiosissime praestiterunt. Nam corpus tuū diuinum e cruce detraxerunt, aromatibus more Hebraeorum condierunt, & purissimo linteo obuolutum, multis ac maximis dulcissime matris, & omnium qui praesentes aderant, lamentis in sepulchrum recens e petra excissum, intulerunt. Postremo officio perficēti: festinanter in urbem redierunt.

Gratias ago tibi Christe regum domine,
quod, vt te vere mortuum esse demonstrares
in sepulchro triduo conquieuisisti: ac tuos in sū
ma

ACTIO Fo. .C. XXIII

ma orbitate ac solitudine reliquisti.

Gratias ago tibi Christe inuicte mortis imperator, quod simul ac animam efflasti, ad inferos descendisti: effractisq; foribus infernae domus, sanctorum patrum, qui te in vita augustissime venerati fuerant, quiq; tui aduentus diuturna & incredibili expectatione cruciati erant, animas e tenebris in lucem vocasti: diuinitatisq; tuae praesentia cum incredibiler exhilarasti, tum beatas effecisti.

DIE DOMINICA.

Laudote o Christe regum domine, aedificator orbis potentissime, tibiq; gratias immortales ago, quod de morte, de infestissimo mundi Tyranno, deq; omnibus aduersariis tuis, a quibus fuisti per summum odium capite oppugnatus, gloriosissime triumphasti. Nam die tertia, potentissimam a diuinitatis tuae vi, immortalis, neq; amplius vnquam moriturus, eximia praeterea claritate, summa venustate &

GRATIARVM

tate & pulchritudine, vi etiam ac potestate
 præditus reuixisti. Etenim tibi a patre tuo cœ-
 lesti: totius tam terrestris quam cœlestis orbis
 imperium, mandatum ac delatum est. Qua-
 re septus Angelorum & Heroum honorifico
 comitatu, ad matrem tibi charissimã, in mœ-
 rorè, luctu, & squallore iacentè, tuiq; è morte
 ad vitam reuocationem auidiissime expectan-
 tem, adisti: illiq; iucundissima tua presentia,
 omnem mœrorè, ac dolorem exhausti,
 lachrymas ac luctum abtersisti, eiusq; ani-
 mum gaudio, voluptate, et lætitia incred. bili
 cumulasti.

Iaudo te o Christe clementissime, tuiq;
 gratias ago. quod fœminis illis religiosissimis
 tuiq; obseruantissimis, quæ mortem tuam ge-
 mitu, & dolore incredibili fuerant lamentatæ
 quæq; tibi in vita operam, obsequium, studi-
 umq; suum nauauerant, visuses: easq;
 desideratissima illa tui visione, in gentigaudio
 compleuisti.

laudo

ACTIO Fo. .C. XXIII

Laudo te o Christe clementissime, ac tibi gratias ago, quod te discipulis tuis etiam, qui omnem prorsus tui videndi spem amiserant, non conspiciendum modo, sed tangendum etiam ac contrectandum praeuisti: ac quadraginta dies ipsis te saepe videndum exhibens, cum ijs colloquens, ac communi interdum mensa utens & resurrectionem tuam illis abunde probasti, & posteris nullum dubitandi locum reliquisti.

Laudo te ac veneror o Christe, summum & augustissimum numen, unigena patris supremi filii, & humani generis conseruator maxime, qui quadragessima a suscitacione sanctissimi corporis tui die, stipatus magna cum Angelorum, tum etiam patrum quos ab inferis excitasti caterua, in coelum, ijs qui te diligebant contuentibus, ascendisti, summum deportans de morte, deque immanissimo seculi tyranno triumphum, inque altissimo diuinitatis solio collocatus, totius

GRATIARVM

totius globi supremi scilicet atq; infimi imperium obtinuisti, ab angelis & hominibus sempiternis seculorum aetatibus laudandus, celebrandus, ac suspiciendus.

Ago tibi gratias o munificentissime Iesu quod fidem, quam discipulis tuis caelestis muneris largiendi, spiritusq; sancti paraclitico caelo demittendi amandandiq; dedisti, decima ab admirabili tuo in caelum ascensu die, cum latissime liberaisti: eisq; spiritum tuum sanctum impertisti. Cuius quidem spiritus diuini afflatu, cum omnium rerum tam diuinarum quam humanarum scientiam ac cognitionem sunt consecuti: tum ad exantlandos, perferendosq; labores pro diuulgandis ac prodendis christianae pietatis & religionis decretis, & augenda numinis tui gloria, & ad subeunda quaeuis discrimina, sunt mirabiliter confirmati.

Ago tibi gratias o clementissime Iesu Christe quod

ACTIO Fo. C. XXV

te, quod virginem integerrimā inuio: atamq;
 Mariam, eandemq; matrem tuam tibi longe
 charissimam post aliquot ab ascensu, ac triump
 pho tuo annos, in caelum sustulisti: eamq; in cel
 sissima gloria, honoris, imperij, & dignitatis
 sede collocasti. ipsiq; nos miseros, in luctuoso
 hoc ac molesto vitæ exilio commorantes, ac
 multis periculis propositam vitam degentes,
 tuendos, ac potentissimo & gratiosissimo suo
 patrocinio iuuandos tradidisti.

Laudo te ac veneror Christe opt. Max.
 qui te iterum è caelo descensurum, non sum
 missum quidem, humilem & abiectum, sed
 florentem, magnaq; vi ac potestate præditum
 septum Angelis & Heroibus ad facienda
 de viuis ac vita functis iudicia, singulorūq;
 merita excutienda ac ponderanda recepis
 ti. Quo tempore impys & consceleratis, ma
 leq; de te meritis hominibus, pœnas aeternas
 irrogabis, contra vero probis, optimeq; de te
 promeritis viris, præmia sempiterna tribu

DOMINICAE PÆCATIONIS

es. Nam ab eo die quo iudicia exercueris,
in caelum euecti: tecum, ac cum patre
tuo Augustissimo, et Spiritu san-
cto enim in caelo aget ducetq;
sempiternum. Quo vna
et nos per te frui mere-
amur.

A M E N.

DOMINICAE PRECA
TIONIS PARAPHRAS
TICA EXPLANATIO
EODEM AVTHORE
PATER NOSTER.

PATER SANC
tissime, augustissi
me, venerande, co
lende, atq; suspiciē
de: omniū quae sunt
parens, & effector
conseruator etiam
ac gubernator: at

hominum non ea re solum parens, quod eos e
nihilō, vt cœtera alia cum nen essent condide
ris ac procreaueris, sed quia eos etiã tibi filios
summa & incredibile bonitate & beneficen
tia adoptaueris. Nam cum genus humanum
primiti omniū satoris ac parentis vitio culpaq;
perditum, afflictum, prostratumq; iaceret:
neq; fieri vlla ratione posset vt humana

DOMINICAE PAECATIONIS

ope ac praesidio excitaretur, & ad eam, è qua
 fuerat deturbatus, dignitatis & honoris sede
 reuocaretur: visum est tibi pater clementissime
 faciendum, ut unigenae filio tuo, tibi vi, potes-
 tate, imperio, & dignitate pari, hominis perdi-
 ti ac profligati restituendi, atq; e durissima
 seruitute, qua premebatur, redimendi negoti-
 um dares. Quare augustissimum illud numen
 unigeniti filij tui, tempore huic tanto negotio
 obcundo abste ab omni aeternitate praefinito, e
 caelo delapsum, uterose se praestantissima &
 integerrima virginis inclusit: formam huma-
 nam suscepit, adq; hypostasim diuinam mira-
 biliter adiunxit, nosq; secum eiusdem omnino
 naturae societate, ac fraternae necessitudinis
 vinculo coniunxit. Deinde castissimo virgi-
 nis partu editus, ac mortalibus visus, eos cum
 ad cultum, venerationemq; sanctissimi numi-
 nis tui, tum ad summisionem animi, ac coe-
 ra officij munera praecipis coelestibus institu-
 it. Ad extremum in crucem ceu insignis qui-
 dam latro sublatu, omnium delictorum &
 scelo

EXPLANATIO F. C. XXVI I

scelerum quæ homines admiserant, poenas eas
 q; acerbissimas exolvit, nos in gratiam cum
 deo, pacem ac concordiam reduxit, aditum no
 bis ad vitam ac cœleste regnum aperuit, nosq;
 cum tui heredes, tum sui coheredes effecit. O
 celsam, ac præclaram hominum dignitatem:
 o certe fortunatum ac beatũ hominum genus
 quod est a dei filio ad pietatem informatum
 atq; institutum, & servitute durissima eius sã
 guine liberatum, & a te patre clementissimo
 ac cœlesti liberalissime adoptatum. Si quis piã
 infimo & obscuro loco natus, a rege adoptare
 tur: quo ille gaudere exultaret? Nunc vero cũ
 nos viles, abiecti, sordidi, & obscuri in familiã
 tuam o rex regũ immortalis, summe, ac præ
 potens asciti, inq; filius tuis numerati simus
 quo nos gaudio triumphare, quantumq; nobis
 blandiri decet de tanto honore ac dignitate, no
 bis abste singulari munificentia delata? Cum
 qua nos laurea? cum quo dominatu, et imperio
 tantũ honore conferemus? scilicet ea est huius
 honoris nobis abste liberalissime tributi ãplitu

DOMINICAE PREFATIONIS

do, ut nihil sit in rebus humanis tam excelsū
 tamq; altum & excellens, quod valeat cum
 eo comparari, tanta eius est magnitudo, ut ne
 q; cogitari quidem animo, nedum explicari
 dicendo possit. Quis.n. cum ad consyderan-
 dam infimam naturae suae conditionem, cōtra
 vero numinis tui summā excellentiam atq;
 praestantiam animum retulerit, ad duci possit
 ut credat, se filium esse dei, ac fratrem vni-
 gnae filij tui? Quid nam in nobis cerni ac perspi-
 ci potest, quod congruat cum altissimo hoc ho-
 noris & dignitatis gradu? Tu quidem coeles-
 tis, altissimus, maximus, potētissimus, immor-
 talis, omnis prorsus vicissitudinis & mutatio-
 nis expers, nos vero terreni, humiles, abiecti,
 sordidi, imbecilli, caduci, commutabiles, sub va-
 rios casus, incommodaq; subiecti. Tu bonus, im-
 mo vero ipsa natura bonitatis & beneficētia,
 nos autem pessimi, & conscelerati, tu procrea-
 tor & fabricator omnium, at nos ea quae moli-
 tus ac fabricatus es. Quid igitur in nobis in-
 est, quod possit cum honore hoc amplissimo no-

bis à te dato conuenire? Sed sanus ne ego homo
 sū, qui aut pro merita nostra, aut naturæ cū
 hoc sūmo honore cōuenientiā requiro? Tua pa-
 ter sanctissime bonitate, et beneficētia, tua ad-
 uersus homines in credibili charitate factū est
 ut nos hominū ciones humili strati in celsissima
 hac honoris et dignitatis sede locaremur, et fra-
 ternæ necessitudinis vinculo cū vni genæ filio
 tuo coniuncti, eiusdē coheredes efficeremur.
 Hæc porro tuā in nos beneficētia, ut memori,
 grato, atq; animo complecteremur: tuus
 ille Apostolus Ioānes hortatus est, inquiens,
 videte qualē charitatē nobis dedit pater, ut fi-
 lij deo nminemur et simus. Idoc ipsū etiam in
 Euāgelio scriptū reliquit, eos scilicet qui Chris-
 tū filiū tibi charissimū coluissent, eiusq; sese le-
 gibus institutisq; obligassent, dignos, aptosq;
 effectos esse, qui filij eui fierēt, tecumq; in cœlo
 eunū agerent sempiternū. Huius etiā admira-
 bilis ac beatissime adoptionis, nos egregius apos-
 tolus tuus Paulus in epistolis multis in locis ad-
 monet. Quomāiori quidē certe ope atq; opera
 r iij nobis

i. Ioā.
 iii.

Ioā. i.

DOMINICAE PREFATIONIS

nobis enitendum est, ut tantam dignitatem
 tueamur, neq; committamus, ut a te patre ce-
 lesti degenerasse unquam videamur. Quis
 n. tam insolens, atq; intemperans, tamq; pro-
 iecte audacia & impudencie iuerit, qui cum
 meminerit se diuino sanguine editum, ac frater-
 na cum dei filio necessitudine coniunctum, au-
 deat scelus aliquod suscipere, ac tanti generis
 claritati tenebras offundere? Hanc igitur ob-
 rem te a nobis in initio precandi patrem appella-
 ri voluisti, ut tanti honoris, tantaq; cum filio
 tuo necessitudinis & coniunctionis admoniti,
 cum augustiss. Numinis tui singulari amore
 incenderemur: tum ad studium conseruandae
 innocentiae, & colendae pietatis vehementer
 exardesceremus. Etenim filii sic affecti, & in-
 stituti ab ipsa natura sunt, ut parentes a qui-
 bus procreati procreatiq; sunt diligant, colant,
 & suspiciant, ab ijsq; sese reprehendi, obiurga-
 ri, ac corrigi non moleste ferant. Quo magis
 certe decet nos te opater sanctissime, a quo fa-
 cti ac suscepti in lucem sumus, a quo omnia ani-
mi

EXPLANATIO F.C.XXIX

mi corporis ꝓ ornamenta accepimus, à quo omnia
 vitæ præsidia habemus, a quo adoptati, ac
 sempiterno euo fruendo destinati sumus, ardē
 ter venerari: et singulari animi summissione
 reuereri, absteq; corrigi & castigari libentis
 sime pati, eoq; etiā libētius, quod tua animad
 uersio & castigatio patet te tuæ in nos chari
 tatis sit certissimum & illustrissimum argu
 mentum. Quos n. diligis Apostolotuo teste,
 coerces, verberibus autem afficis omnem si ad Heb
 lium quem recipis. Quod vero te non patrem xii.
 meū, sed nostrum appellari a quouis hominē
 singularim voluisti, id certe nos nostræ inter
 nos societatis, coniunctionis, & fraternæ neces
 situdinis commune refacit, hortaturq; & impel
 lit, ut mutuo nos amore, mutuaq; beneficētia
 prosequamur: ac sanctissimæ necessitudinis
 vinculis, quo deum tibi internos sumus, nulla re
 utquam distrahā ac dissui patiamur. Ad hæc
 ut neminem quamuis abiectum, obscurum, et
 ignobilem per superbiam & insolentiam as
 pernemur, infra ꝓ nos ducamus, quippe quē
 creda

DOMINICÆ PRECATIONIS

credamus sanguine pretiosissimo unigeniti fi-
 lij tui e mortis imperio liberatum, et a te patre
 clementissimo adoptatum. Iam vero quis tan-
 to fastidio, & arrogantia efferatur, qui medi-
 ocris fortunæ, & infimæ conditionis homines
 despiciatui habere, ac præ se contemnere aude-
 at: quos summus & augustissimus filius tuus
 non erubuit fratres appellare? Annunciabo, in-
 quit, & narrabo sanctissimum nomen tuum
 fratribus meis. Cum vero ad vitam reuocatus
 de infestissimo illo humani generis hoste, &
 seculi huius immaniissimo tyranno triumphas-
 set: essetq; parte cœlestis & terrestris orbis
 imperium adeptus, tanta summissione ani-
 mi, tantaq; modestia fuit, ut non sit graua-
 tus homines ignobiles, & pauperes, quos
 e cœterorum hominum cœtu delectos reg-
 no suo regendo administrandoq; præfecerat
 fratres nominare: eosq; de parta victoria
 certiores facere. Vade inquit, & dic fratri-
 bus meis: ascendo ad patrem meum, & pa-
 trem vestrum, deum meum & deum ves-
 tram

Psal.
 xxi.

Ioan.
 i xix.

trum. O summam hominum dignitatem: qui
 unum eundem cum filio dei patrem habent:
 eodemq; cum illo regno, eademq; felicitate
 donantur.

QVIES IN COELIS

EST V QV IDEM PATER BEA
 tissime ubiq; locorum presens, omnia
 contueris, nihil est quod te fallere, & acer
 rimum mentis tuæ obtutum possit effugere.
 Quod ipsum egregius ille tuus psalter & va Psal.
 tes prestantissimus David, elegantissimis ver xxx
 sibus expressit ad hunc modum. Domine ex x viii.
 plorasti me & cognovisti me, tu cognovisti ses
 sionem meam, & resurrectionem meam, tu paraph
 intimos animi mei sensus ac cogitationes etiã raph
 eminus prospexisti, tu semitam meam & cur
 riculum vitæ meæ investigasti, tu omnes
 vias meas quibus ingredior, & sermones
 quibus sensa animi explico & enuncio, multo

DOMINICÆ PRECATIONIS

ante presensisti ac prænidiisti. Neq; id mirū
 domine videri debet, tu siquidem omnia quæ
 aut futura ad extremum sunt: quæ ve multis
 ante retro seculis antecesserūt cognita ac pers-
 pectā habes, adhuc mihi ipsi animum donasti
 me q; finxisti, & manu tua totum fabricasti.
 Deinde te ubi q; presentem his carminibus
 canit. Quo ego domine proficiscar? qui-
 bus me latebris occultabo, quo possim præpo-
 tentis, atq; omnia oculis lustrantis numinis tui
 presentie subdici? si in cælum ascendero,
 tu illic es: sin contra ad inferos descendero,
 illic etiam numinis tui presentiam sentiam.
 Si vero pennas mihi ipsi circumdederō &
 ad extremas vsq; maris oras aduolauero, non
 tamen occultus esse poterō, etenim eo vis tua me
 perferet, & semper in tuo dominatu ac potes-
 tate ero. Nō solū autē Pater supreme eo ubi q;
 presens es quia omnia intueris, omnia proui-
 des, et ad ornatum vniuersitatis, animati q;
 salutem et cōseruationem sapientissime admi-
 nistras, sed quod etiā vis tua potentissima in
 singulis

EXPLANATIO F.C.XXXI

Singulis rebus insit, eas ipsas cōseruans, ac ne
 corruant, nec in nihilum intereant, mirabili
 ter sustentans. Cum igitur Pater sãctissime
 Vbiq; præsens adsis, Vbiq; regnes, ac rerũ po
 tiaris: quid est, quod te in cœlo esse vniuersa fili
 us tuus dixerit, ac non potius vbiq; in cœlo vi
 delicet & in terra? sed voluit sapien. iss. mi
 Patris sapien. tissimus filius hominibus declara
 re, te etsi vbiq; locorũ præsens vniuersitati
 præsideres, in cœlo tamen gloria & imperii
 sedem collocasse, quãdo quidem illic et insigni
 ores admirabilioresq; diuinitatis tuæ effectus
 cernerentur, & te beatis mentibus intuentiũ,
 possidendũ, fruendũq; præberes, illic tuas illæ
 laudes celebrant, ac bonis ijs quæ illis ab omni
 eternitate comparasti, in explicabili volupta
 te, tranquillitate & securitate animi perfru
 untur. Ad horũ porro amplissimorum, im
 mortaliumq; honorũ memoriã, vt animos nos
 tros filius tuus excitaret, & ab ijs quæ cernũ
 tur oculis, ad ea quæ sub aspẽtũ non cadunt,
 animo complectenda, & expetenda reuocaret

DOMINICAE PRÆCATIONIS

te honoris & imperij sedem, dixit, in caelo cōstitutam incolere. Quis igitur tam est amens qui cū hisce verbis eius sedis, gloriae, & honoris: maximarū illarū coptarum, ac sanctissimarū sempiternarūq; voluptatum, eius deniq; omnis beatitudinis, quæ illi est in caelo diuina munificentia tua preparata, cōmonefiat: rerum humanarū, cōmutabiliū quidē ac caducarum, cupiditate ducatur? Cur o homo terrena consectaris: qui factus es ad potiunda caelestia? Largire igitur nobis pater sanctissime, ut caelestium sempiternarump; rerum cupiditate & studio inflammemur: terrenaq; omnia infra nos ducamus, & indigna existimemus ad quæ animos nostros, celsos et erectos diuinitatisq; capaces, demittamus atq; abijciamus.

SANCTIFICET VR
nomen tuum.

FAC pater beatissime, ut nomen tuum sanctissimum, omni laude ac prædicatione

EXPLANATIO F.C.XXXII

tione dignissimum ubiq; terrarum cele-
 bretur, te omnes gentes diligant, Numi-
 niq; tuo augustissimo preces, honores, cul-
 tumq; adhibeant. Aequum . n. est, ut quē
 admodum ad omnes tua bonitas ac benigni-
 tas largissime manat, ita Numini tuo benefi-
 centissimo laus & honor ab omnibus tribua-
 tur. Verū quoniam fieri nequit ut ab iis debito
 cultu, honore, ac laude digneris, qui in summa
 tui ignoratione versantur, effice pater beatissi-
 me ut te mortales omnes solū verū Deum, et
 quem in terras, hominū charitate impulsus,
 misisti Iesum Christum agnoscant. Discute
 eorum mentibus offusam caliginem, qui aut
 res inanimes, ac sensu & vita carentes diui-
 nis honoribus afficiūt, aut detestabilibus erro-
 ribus implicati, a vera & sinceraq; pietatis cul-
 tu, rationeq; ab horrent: quo videlicet ipuris
 superstitionibus, et pravis opinionibus liberati,
 agnoscant et confiteantur, te cum unigena fi-
 lio tuo abste ab omni aeternitate generatio, &
 Spiritu Sancto ex utroq; admirabiliter &

DOMINICÆ PRÆCATIONIS

emanante, tres quidem indiuidue seiunctos, et diuidue coniunctos, omnia quæ sunt, tã superâ quam inferâ effecisse: eaq; bonitate, providentia, ac sapientia singulari administrare. Intellegant per vnigenam filium tuum vere hominem factum, genus hominum diaboli olim astu & inuidia prostratum, perditumq; humo excitatum, et in pristinum honoris gradum potentissime restitutum. Nouerint in te vno colendo ac contemplando, vniuersam hominis beatitudinem esse collocatam, teq; vt amplissima & immortalia præmia bonis iustitiæq; colentibus, ita improbis & nefarijs atrocias, exquisitas, sempiternaq; supplicia comparasse. Nobis vero pater clementissime, quos vera religione ac sanctissimis decretis imbutos esse pro tua clementia voluisti, illud dona, vt vita ac mores nostri cū vs, quæ nobis de te sunt persuasa congruant: neq; quicquam faciamus, quod pugnet cū christiani nominis dignitate. Sic. n. fiet, vt & tibi honor & gloria ex honestissimis ac rectissimis factis nostris accedat

EX PLANATIO FO. C. XXXIII.

accedat, & nomē christianum magis illustretur, religioq; longius iatiusq; propagetur.

ADVENIAT REGNUM
tuum.

ILLVD etiam dona pater beatissime, ut cum mortali hoc euo, omnibusq; vitæ periculis perfuncti fuerimus, ad regnum tuum illud florentissimū, pacatissimumq; cuius nos potiundi gratia procreasti, in sempiternū tecum victuri, ac regnaturi perueniamus. Sed quæ nostra est arrogantia & temeritas, ut regni tui sempiterni nos homunciones, humili strati, fieri participes postulemus? Gratias agimus tibi pater sanctissime summas et immortales, qui nos abiectissimos quidem & vilissimos tantifeceris, ut per vngenam tuam in familiam tuam ascueris, & in filiis tuis numerandos habendosq; duxeris. Quod si filij heredes igitur tui, cohæredes autē Christi. Quare non est quod temeritatis, aut arrogantiae condemnemur, si hæreditatem nostram. adire

ad Ro.

viii.

ad Ga.

iiii.

f. cupi

DO MINICAE PRECATIONIS

cupimus, illudq; regnū appetimus, quod nobis
 filius tuus multis cū laboribus peperit, et ā acer
 bitatibus comparauit: uiq; nos potēdo ex om
 ni eternitate destinasti. Abste igitur pater
 sanctissime ardentissime petimus, vt nos mi
 seros, in luctuosum ac calamitosum morta
 lis vitæ huius exilium relegatos, ac variis ca
 sibus & periculis propositā vitam habentes,
 ad te ceu postliminio reducas: eaq; vita do
 nes, quam daturum te ijs es pollicitus, qui
 te sancte pieq; coluissent, & augustissime ve
 nerati essent: vita inquam illa beata & trā
 quilla, regno omnibus bonis & copijs afflu
 ente, & omni malo & incommodo vacan
 te, in quo neq; letitia animiq; voluptas vllō
 mœrore tollitur, neq; pax ac consensio ani
 morum d'sordia, seditione, factioneue diri
 mitur, neq; tranquillitas tumultu aliquo per
 turbatur, vita deniq; illa quæ nullis demonū
 oppugnationibus, nullis hostium excursionibus
 est in festa. Hoc vero eo magis a regia tua di
 uinaq; maiestate contendimus, quo maius peri
 culum

EXPLANATIO Fo.C. XXXIIII.

culum ac discrimen: quotidie in mortali vita manentes, immortalis vitæ amittendæ subimus. Quæ discrimina, quæ incõmoda, ijs qui te ex animo diligunt, quiq; regni tui potiundi et diuinitatis tuæ contruendæ desiderio flagrât vitam acerbam & inuincendâ reddunt: multisq; eos sollicitudinibus & angoribus conficiunt. Precamur igitur immensâ maiestatem tuam his nos aliquando periculis, hisq; malis liberet: nosq; in quieto, tuto, ac beato illo domicilio collocet, quod cum ad patefaciendam summi & altissimi numinis tui gloriam, tum ad beatitudinem tuam cum Electis tuis communicandam delegisti. Verum quoniam ita absteidq; sapienter, est institutum, ut nullis alijs aditus in cœlum vitamq; beatam pateat, nisi ijs, in quorum animis ipse prius regni tui sedem, & domicilium imperij collocaueris, ipse quæso solus in nobis dominare, ac profligata diaboli & peccatorum tyrannide, solus pectoris nostri obtineat, atq; occupa domiciliũ. Hoc autẽ fiet, si ex animis nostris

S ii pestife

DOMINICAE PRECATIONIS

pestiferas illas labeſ, quæ duriffimæ ſeruitutis iugo nos premunt, a tuiq; cultu & obſeruantia auertunt, ſuperbiam, inquam, contumaciã, arrogantiam, inuidiam, & libidinem depuleris: cõtra vero animi ſummiſſionem, caſtimoniam, manſuetudinem; ac cõteras virtutes introduxeris. His. n. virtutibus excultus, & ornatus animus dignus efficitur, quem diligas, in quoue ceu in gratiſſimo tibi domicilio, ſumma cum voluptate maneas, atq; conquieſcas. Quam. n. mentem ad ſedem, ac quietem ſibi delegit ſanctiſſimus ſpiritus tuus, niſi ſummiſſam, modeſtam, tuiq; plurimum obſeruãtem? Hanc igitur mentem nobis impartiri ac largi repater ſanctiſſime, quo digni ſimus in quibus regnes, quorumq; pectora ſolus obrineas, atq; poſſideas.

FIAT VOLVNTAS TVA SI
cut in coelo & in terra.

EST QV IDEM EATV AVO
luntas pater ſanctiſſime, hoc poſtulas,

EXPLNATIO. F. C. XXXV

& requiris ab ijs, quos tui similes, hoc
 est, mēris ac cogitationis compotes procreasti,
 vt te vnice, ac tota mentis vi & contenti
 condiligant, te vnum reuereantur, colant, ac
 suspiciant, tuis mandatis ac præceptis pareant
 tua decreta singulari animi summissione pro
 bent, & amplexentur. Huic porro sanctissi
 ma & equissima voluntati tuæ, cœlites illæ
 mentes incredibili studio, & alacritate infer
 uiunt. Etenim te amant ardentissime, ac totis
 visceribus, & medulis complectuntur, numi
 nis etiam tui augustissimi immensa maiesta
 te, ac summa celsitudine perspecta, ad te reue
 rendum, obseruandum, ac perpetuis laudibus
 celebrandum incredibiliter exardescunt, tuis
 prætere a mandatis diligentissime obtēperant
 tuisq; decretis, summa voluntatum conspirati
 one, assentiuntur. Hanc igitur volūtatē,
 hancq; mentem vt ijs etiam, qui terrenas sedes
 incolunt, suscipiant, dona pater beatissime: vt
 videlicet te deum & effectorem, sui potentis
 simum, liberatorem etiam conseruatoremq;

DOMI NICAE PRECATIONIS

longe beneficentissimum, optimeq; de se meritum parentem, singulari studio & amore prosequantur reuerentiamq; aduersus te eam cultum, obseruatiamq; adhibeant: quæ numi nituo opt. Maxq; debetur, te unum admirantur, a claudes tuas sine vlla intermissione celebrēt. Suppeditat. n. nobis pater beate ad te laudandum, gloriamq; tuam predicandā materies ac seges quam amplissima. Nam & beneficentia tua erga homines singularis, et omnia quæ abste facta ac creata sapientissime sunt, amplam atq; vberem laudationi, prædicationiq; sanctissimi numinis tui materiam præbent. Quis n. cum mundi formam, ac figuram attente fuerit contemplatus, omniaq; eius ornamenta animo ac ratione lustrauerit tuâ præterea in homines aplissima et immortalia beneficia cum animo suo reputauerit, nõ et diuinã tuã potentiã, ac sapienciã admiretur et beneficentiam maximis laudibus extollat. Nã et hoc cõsilio te mundũ hũc exedificasse sanctissimus vates tuus David prodidit, ut
 singula

singularē tuam bonitatē, potentiā, providenti-
 am ac sapientiā incomprehensam mortalibus
 cōmendarēs, eosq; cū ad tui admiratiōē et ob-
 servantiā, tum ad prædicationē sanctissimi no-
 minis tui excitares. Efficere etiam pater beate
 hominū appetitus sanctissimis mandatis tuis
 ac præceptis obtemperantes, ac dona, ut toto pe-
 ctore in ea studia incumbant, quæ probas &
 amplecteris, ad quæve suscipiēda homines, æquis-
 simis legibus latis compellis: contra vero ab ijs
 abhorreant vehementer, quæ ipse improbas,
 quæq; homines ne cōsectarentur, sanctissimis
 legibus caustis. Eam præterea mentē morta-
 libus largire pater optime, ut quæ tua sunt iu-
 dicia libenter amplectentur, quæq; tuo permis-
 su & æquissima voluntate fiunt, approbent:
 ita scilicet, ut tibi siue lætis, siue aduersis re-
 bus, gratias agāt: nihilq; tua voluntate & de-
 creto antiquius ducāt. Sūt. n. iudicia tua eius-
 modi, quæ peruectigari vlla ingenij acie: aut
 intelligentia cōprehendi minime possint. Ex
 quo fit ut quæ nobis nimis seuerā iudicia vide

DOMINICAE PRECATIONIS

antur, ea sint clemētia et amoris erga nos tui
 plenissima: cōtra vero ea quæ tuā aduersus ho
 mines indulgentiā: et beneuolentiā præferūt
 sint lōge seuerissima. Indulgestu quidē pater
 optime nonnunquā nefarijs hominibus, ac san
 ctissimas leges tuas perfringentibus: pios ve
 ro ac tuis, legūq; tuarū nim. ū obseruantes, va
 rijs incommodis & calamitatibus affici & cō
 flicari permittis. Sed non est quod in eo tuū
 iudicium condemnemus, aut iustitiam equita
 temq; tuam requiramus, quandoquidem quor
 sum tua consilia spectent & euadant, prorsus
 ignoramus. Illud tamen pro certo ac comper
 to habemus, te omnia pater sancte quæ agis,
 quæue decernis & statuis, summa equitate
 agere, & statuere: eaq; cum ad bonitatem, cle
 mentiam, ac iustitiam tuam diuinam declarā
 dam, tum ad salutem eorum, quos sempiterno
 eufruendo destinasti, sapientissime compa
 rare.

PANEM NOSTRVM Quo
 tidianum danobis hodie.

EXPLANATIO F.C.XXXVII

Oculi omnium in te coniecti sunt pater be-
 nignissime atq; largissime, omniaq; abs-
 te cibum, quo alantur ac sustententur, requi-
 runt & expectant: eū quæso nobis pater sanc-
 te, pro tua benignitate largire. Verum quoniā
 ex corpore & animo compositos, ac congluti-
 natos nos esse voluisti: utrisq; cibum ac pastū
 quo conseruentur, alantur, & augeantur, pro
 tua bonitate suppedita. Pasce igitur animos
 nostros tuisimiles, cœlesti illo ac diuino pane,
 hoc est, sacro ineffabili corporis & sanguinis
 tui, quod cum ad conseruandam sempiternam
 tui memoriam, tum ad alendas, corroboran-
 das, mœrore leuādas, tuiq; studio & amore
 inflammandas animas hominum, singulari
 benignitate & munificentia, ex hominibus iā
 iam demigraturus, & in superas sedes ascen-
 surus instituisti. Dona, ut ad sacrosanctam
 aram tuam, summa vitæ sanctimonia, & dig-
 nitate præditi adeamus, ac maximam aduer-
 sus hæc hostiam, hocq; sacrum admirabile re-
 uerentiam adhibeamus. Sic. n. fiet, ut pastio il-

DOMINICAE PRECATIONIS

la diuina nobis non pestem, sed salutē afferat,
 non acerbum tuum in nos odiū cōcitet, sed nos
 tibi vehementer adiungat, gratiamq; tuā no-
 bis conciliet. Ad hunc veropanem adde pater
 sanctissime, panē illū dulcissimū ac frugife-
 rū diuinorum verborū. Eo. n. pane maxime
 egemus, quo vitā animi vigentē, ac florentem
 perpetuo tueamur. Etenim eloquia tua sancta
 cum nos ea quæ persequenda quæue contra fu-
 gientia, declinandaq; sunt docent, tum ad te co-
 lendum, ac venerandum vehementer accen-
 dunt. Hic ergo panis ne nos vnquam deficiat
 fac pater clementissime, atq; eo etiam magis,
 quo maius in periculum ac discrimen, si nos de-
 fecerit, venire compellimur. Nisi. n. verbis tu-
 is ceu aquis corda nostra crebro irrigaueris,
 nullos prorsus fructus efferemus, sed vepribus
 potius ac sentibus obruemur, id est, omni scele-
 re ac flagitio contaminabimur. Id vero ne fi-
 at, quoniam in tua prouidentia ac bonitate po-
 situm est, te etiam atq; etiam pater sanctissi-
 me precamur. illud etiā clementiā tuam ora-

EXPLANATIO F. C. XXXVIII

mus efficiat, ut aures nostras verbis tuis sanctissimis & mandatis dicto audientes præbeamus, ut non solum auribus percepisse quod præcipis, sed animo etiam complexi, ac re ipsa executi esse videamur. Nec enim, auditio, sed observatio legum tuarum, nos apud te ponit in gratia. Corporis etiam nostrituenti, ac pascendicur & suscipe pater sanctissime, quo valens ac vigens, alacrius et robustius spiritui possit inservire. Non copias ac divitias postulamus: sed id solum quo vitam caducam & mortalem sustentare ac propagare valeamus. Verum quoniam corporis & animi partem diebus singulis capeßere necesse habemus, ut hoc mentis & corporis pabulum in singulos dies nobis impertias te deprecamur. Ut enim corpus cibo: sic animus & gustatu corporis tui sacri, & divinarum celestiumque rerum commentatione alitur & augetur. Quare ut corpus, nisi quotidiano pabulo sustentetur, vita destituitur. ita etiam animus si diutius eo cibo quod ad alendum ipsum valet,

DOMINICAE PRECATIONIS

priuetur, vitam amittit. Verumtamen, si minus diebus singulis hostiæ illius diuinæ participes fieri possumus, eius certe dulcedinem, suauitatem, & efficacitatē, dona, ut per passionem dolorum, laborumq; tuorum quotidie animo agitando, sentiamus: quo videlicet eius cōmentationis vi & dulcedine incredibili roborati, vitam mortalem sanctissime, & honestissime traducamus.

DIMITTE NOBIS DEBITA nostra.

HACTENUS pater sanctissime precari summus, ut nos bonis tuis cumulares & augeres, nunc vero summissis petimus & obsecramus, ut nos malis liberet: atq; ijs malis quibus qui consistuntur, cum mali ipsi atq; improbi, tum tibi odiosi efficiuntur. Hæc autē mala, quæ nam sunt alia nisi peccata & flagitia: quæ qui suscipiunt & admittunt, cum ipsi ve
re

EXPLANATIO F. C. XXXIX

*re mali sunt, tum in offensionem tuam quam
 grauissimam incurrunt. Hæc igitur mala à
 nobis vt depellas, precamur pater clementissi
 me: depuleris autem, si & peccata ac delicta,
 quæ inte multa in vita admisimus, nobis con
 donaueris: nosq; deinceps integros, purosq; ab
 omni scelere conseruaueris. Ignosce igitur pa
 ter pro tua clementia erratis nostris, & re
 mitte nobis debita nostra. Multis, heu, tibi sū
 mus nominibus obligati, quippe qui ab eo tem
 pore quo malum à bono internoscere, & arbi
 trij consilijq; nostri compotes esse cœpimus, ea
 instrumenta, quæ nobis ad te colendū data sūt
 animum scilicet & corpus, ad sanctissimas le
 ges tuas violandas cōtulimus, multasq; hones
 tas actiones, quas tua ope & auxilio exequi
 potuimus, suscipere negleximus. Quid igitur
 pater? an de assequenda venia desperabimus?
 absit, abste. n. dictum accepimus, misericordiã
 ac clementiã tibi probari acceptamq; esse poti
 us, quam sacrificacionem, adhæc te peccantiū
 interitu minime delectari, immo vero ab illis
 illud*

DOMINICAE PRECATIONIS

illud postulare et requirere, ut resipiscant, ad
 tuamq; misericordiam confugiant, te paratū
 esse omnia illis crimina lubenter condonare.
 Quare cū erga delinquentes te tā clementē
 fore ostendas, desperabimus de tua misericor
 dia? aut ad te, implorandæ exposcēdæq; veniæ
 causa, adire dubitabimus? Accedit eo & vni
 genæ tui acerbissima mors, quæ nobis non ani
 mum solum, ut ad te veniam rogaturi venia
 mus, dat: sed spem nobis eius impetrandæ quæ
 certissimam affert. Oculos igitur tuos indul
 gentissime pater, in christum filium tuū cru
 ci nostra causa suffixum, innumeris vulneri
 bus, ac corporis & animi cruciatibus confectū
 refer, atq; conuerte: nobisq; per vulnera, per
 crucem, per mortem, perq; omnes acerbitates
 eius ignosce, ac supplicia, quæ commeruimus,
 remitte. Nullum est enim tam immane scelus
 nullum tam atrox flagitiū, quod merito cru
 ciatus vni geniti tui non possit expiari, ac pror
 sus deleri. Ipse. n. tibi pater sancte debita nos
 tra quibus soluedis nos minime eramus, cum is

EXPLANATIO F. C. XXXXX

latissime persoluit, nosq; apud te in gratia re-
posuit. Eius ergo omnes cruciatus: dolores, &
angores tibi ante oculos statuimus: eorum ve
habeas rationem quasumus, ac nobis debita
nostra condones.

SICVT ET NOS DIMIT-
timus debitoribus nostris.

QUANDOQ; VIDEMUS ita instituisse
pater sancte, vt nullis alijs debita condo-
nares, nisi ijs, qui debita sua prius ijs, quibus cum
humanae societatis vinculo coniuncti essent, con-
cessisset, dona: vt et nos debita fratribus nostris
alacri ac lubenti animo remittamus: neq; veli-
mus iniurias nostras persequi, immo vero eos
a quibus laesi, laceffitique sumus iniuria, amore
& beneficentia prosequamur: proq; ipsorum
incolumitate & salute ad te preces fundamus
quemadmodum & vnigena filius tuus
nefarijs & consceleratis hominibus, qui
eum

DOMINICAE PRECATIONIS

qui eum incredibili immanitate excarnificaverunt, & in crucem sustulerunt, suas iniurias clementissime concessit, ac debitum remisit: deprecatoresq; sese pro illis apud te patrem suum coelestem, summa ipsorum charitate, praebeat.

ET NENOS INDUCAS IN
tentationem sed libera nos a
malo.

HEV pater sanctissime, dum in vita manemus, ac communi spiritu fruimur, quotidie in discrimen immortalis vitae amittenda venimus. Etenim ille humani generis hostis, inueterato & diuturno nostri odio inflammatus: nos dies ac noctes in vita persequitur & insectatur, nunc aperte, ac cominus collato pede nobiscum confligens, nunc vero ex insidijs nos aggrediens. Quod certe bellum tanto est periculosius, quanto ipse idem hostis, nobis cum
robusti

EXPLANATIO Fo. C. XXXXI

robustior est & potentior, tum asturior atq;
 callidior. Quis enim commemorare valeat
 quantis nonnunquã viribus nobiscum manus
 conferat, quam nos infeste oppugnet, & quas
 machinas, quos arietes ad nos expugnandos,
 & e virtutis altissimo gradu precipitandos
 deturbandosq; adhibeat? Iam vero cum aper-
 tum bellum non processit, quo astu nobis vete-
 rator ille insidias tēdat, qua calliditate laqueis
 nos suis irretire contendat, dictu est difficile.
 Quare sanctissime pater, cum res fragiles,
 & imbecilli, cum tam robusto, immani, ac cal-
 lido hoste, bellum continuum geramus, ne nos
 queso desertos a tua ope, & auxilio unquam
 esse patiaris. Non id abste petimus, ut hostem
 capitibus nostris perpetuo imminentē, nobisq;
 mortem ac perniciem machinantem, a nobis
 repellas, fuges, & avertas, (id siquidem decre-
 to ac voluntati tuæ repugnat, sed potius quã-
 do nobis certandum, ac depugnandum cum eo
 est, vires dones: quibus confirmati, aduersarij
 impetus sustinere: infesta tela repellere, et ma-
 chinas

DOMINICAE PRECATIONIS

chinas euertere, ac disturbare valeamus. Ad
hæc scientiam ac prudentiam nobis impertias
qua astus, technas, cōmentaq; ipsius possimus
deprehendere: ac laqueos, quibus nos illaquea
re studet, intercipere. Sed, heu, pater Augustis
sime, nos, nos ipsi diabolo nostri oppugnandi cō
moditatem, facultatemq; præbemus. Etenim
cupiditates nostras & appetitus ille excitat:
& inflammat, & quo volumus ipsi, rapit, at
q; traducit. Ex quo fit, ut nos illi arma qui
bus nos oppugnet: tela quibus nos confodiat,
per summam imprudentiam, & incontinenti
am præbeamus. Quocirca satis tuti ab eius in
sidijs, & incursionibus erimus, si animi pertur
bationes in officio continuerimus. Sed quis va
leat tam auersos per ratione motus sedare, et ad
normam sanctissimæ legis tuæ dirigere, nisi
tu domine opem illi tuam, præsidiumq; attule
ris? Tu solus domine potes animi ægritudines
sanare, sedare perturbationes, incitatos motus
comprimere, appetitus, ne in omni intemperã
tia se profundat. potentiss. tenere. Hæc igitur

bene

EXPLANATIO Fo. C. XXXXII

beneficio singulari ut nos afficias, te tota ani-
 mi contentione pater benignissime depreca-
 mur. Nam si animi nostri aegritudinibus cu-
 ratione, et perturbationibus commotionibusq;
 sedationem attuleris, fiet, ut neq; diaboli ul-
 los incursums formidemus, & ab eo malo, quod
 est vere malum, quodq; nos abste disiungit &
 distrahit, liberi vacuiq; simus. A quo ut nos
 perpetuo liberet, etiã atq; etiã petimus. Quid
 est enim peccato tetrius? Quid foedius? quid
 detestabilius? quid deniq; tibi odiosius? Peccato
 .n. efficitur, ut honor celsitudini tue debitus
 ab homine eripiat, animus vero, pro quo ab
 interitu vindicãdo filius tuus vitam profudit,
 extinguatur, & supplicio addicatur sēpiterno
 Hoc igitur tã execrãdũ malũ, hãc teterriã
 pestẽ, a nobis auerte pater indulgentissime, nã
 q; hoc malo sublato, nihil est quod nobis possit
 obesse. Quantumuis .n. rebus aduersis conflic-
 temur, magnis ac varijs incommodis afficia-
 mur, nullum inde detrimentũ capimus, immo
 vero non est quod malinobis aliquid accidisse

DOMINICAE PRECATIONIS

arbitremur, si a peccato liberi purique sumus. His siquidem itineribus ad beatam vitam, regnumque illud pacatissimum, florentissimum, ac sempiternum peruenitur: hoc ipsum attestante Paulo Apostolo tuo, a quo illud accepimus varia videlicet discrimina adeunda, multas acerbitates hauriendas, maximos denique labores excipiendos esse iis, qui beatae vitae, caelestisque regni compotes esse volunt. Quocirca illud non petimus, ut scilicet res aduersas, incommoda inquam, detrimenta, morbos, ac caetera huiusmodi a nobis depellas: nempe qui memoria teneamus, ab te esse praedictum fore, ut qui te colerent, tuaque vestigia consecrarentur, a diabolo & hominibus oppugnati, male saepissime afficerentur: sed illud potius, ut nobis in rebus asperis, temporibusque difficilimis ac turbulentis, animum magnum, elatum, atque a labore, doloreque inuictum praestes: ita scilicet, ut nullis rebus duris fracti, hosti succumbamus, scelusue aliquod suscipiamus. Nam qui nobis labores maximos, esse subeundos denunciaasti,
idem

idē in us placato ac sedato animo perferendis:
 salutem animorum positam esse declarasti.
 Dona igitur nobis pater clementissime, nobis
 inquam fragilibus & imbecillis, cum inuictū
 animi robur, tum amorem tui ardentissimū
 quo videlicet & placidā quietamq; animi cōs-
 tantiam perpetuo teneamus, & tua causa non
 premi modo laboribus & angoribus, sed diris-
 sime etiam excruciaci ardentem expetamus.
 Id vero, ac cœtera omnia quæ abste hæctenus
 pater indulgentissime precati sumus, nobis do-
 na: nō nostro quidem, sed Christi filii tui meri-
 to, qui nostra omnia peccata expiauit, nosq; re-
 cum in gratiā pacēq; reduxit. Cui etiā laus et
 honor, tibiq; et spiritui sancto, ab omni creatu-
 ra infinitis seculorum ætatibus tribuatur.

AMEN

t iii

EIVSDEM AVTHORIS IN CON
VENTV FRATRVM EREMITA
RV MINCOENA DOIMNI PRI
uatim habita declamatio.

VM multa ac magna
n nos diuinum illud nu
men beneficia cōtulerit
illud certe longe omniū
maximum atq; amplif
simum extitit, quod vni
genam filium suum humana specie indutum,
ac fraternæ necessitudinis vinculo nobiscum
deinctum, vindicem libertatis nostræ, conser
uatore[m] vitæ, pietatis religionisq; doctorem
esse voluerit. Eximia profecto liberalitatis il
lud fuit, quod nos ex nihilo procreauit, quod
nobis imaginem diuinitatis suæ decentissime
impressit: quod omnibus terræ, marisq; animã
tibus nos preposuit, quod Angelicis mentibus
custodiendos seruandosq; commisit, quod de
niq; degenda, perfruedaq; cœlesti, sepiternaq;
t iiii vitæ

DOMINICAE PRECATIONIS

v. t. e. ab omni eternitate destinauerit: sed lon-
 ge maioris benignitatis, ardentiorisq; in nos
 charitatis illud fuisse quis non videt, quod no-
 bis v. l. i. s. s. i. m. i. s, & abie. t. i. s. s. i. m. i. s hominibus, filiū
 suum, eumq; v. i. c. u. m, sibi gloria, imperio, dig-
 nitate, v. i. e. t. i. a. m. a. c. p. o. t. e. s. t. a. t. e. p. a. r. e. m, i. i. p. s. o. s. e. t. i.
 a. m. h. o. m. i. n. e. s, A. n. g. e. l. i. c. a. s. q; m. e. n. t. e. s, a. t. q; a. d. e. o
 i. n. v. i. u. e. r. s. u. m. o. r. b. e. m. d. o. m. i. n. a. n. t. e. m, c. o. n. s. e. r. u. a.
 t. o. r. e. m, m. a. g. i. s. t. r. u. m, a. d. d. e. e. t. i. a. m, s. e. r. u. u. m. d. e. d. e.
 r. i. t? I. d. q. u. o. d. i. d. e. m. i. p. s. e. d. e. i. f. i. l. i. u. s. q. u. o. d. a. m. l. o. c. o
 t. e. s. t. a. t. u. s. e. s. t, i. n. q. u. i. e. n. s, Q. u. i. s. n. a. m. m. a. i. o. r. e. s. t, q. u. i.
 r. e. c. u. m. b. i. t, a. n. q. u. i. m. i. n. i. s. t. r. a. t? n. o. m. e. q. u. i. r. e. c. u. m.
 b. i. t? E. g. o. a. u. t. e. m. i. n. m. e. d. i. o. v. e. s. t. r. u. m. s. u. m. s. i. c. u. t.
 q. u. i. m. i. n. i. s. t. r. a. t. Q. u. i. d. q. u. e. s. o. v. o. s. t. a. m. l. i. b. e. r. a. l. e.
 a. c. m. u. n. i. f. i. c. u. m? q. u. o. d. m. a. i. u. s. b. e. n. e. f. i. c. i. u. m. d. a. r. i,
 a. u. t. e. x. c. o. g. i. t. a. r. i. v. a. q. u. a. m. p. o. t. u. i. t? A. u. g. e. r. a. u. t. e.
 h. o. m. i. n. u. m. i. p. s. o. r. u. m. i. n. d. i. g. n. i. t. a. s, d. a. t. i. b. e. n. e. f. i. c. i. i.
 m. a. g. n. i. t. u. d. i. n. e. m. E. t. e. n. i. m. o. m. n. e. s. q. u. a. s. i. o. u. e. s. d. e.
 s. e. m. i. t. a. d. e. c. l. i. n. a. u. e. r. a. m. u. s, d. i. u. i. n. a. s. l. e. g. e. s. v. i. o. l. a.
 u. e. r. a. m. u. s, i. n. s. a. n. c. t. i. s. s. i. m. i. & a. u. g. u. s. t. i. s. s. i. m. i. n. u.
 m. i. n. i. s. o. f. f. e. n. s. i. o. n. e, p. u. a. g. r. a. u. i. s. s. i. m. a. m. i. n. c. u. r. r. e. r. a.
 m. u. s: r. e. s. t. a. b. a. t, v. i. s. e. p. i. t. e. r. n. o. j. u. d. i. c. i. o. e. x. c. r. u. c. i. a. t. i.
 n. e. f. a. r

Luc.
 xxii.

Esa. liii

EXPLANATIO F. C. XXXV

ne fariorum scelerū poenas daremus: sed ille
 sumus, idemque clementissimus aedificator, ac
 rector mundi deus: multo magis quod immē-
 sa sua bonitas ac beneficentia, quam quod ho-
 minū flagitia & iniuriæ, quibus toties fuerat
 per summā ipsorum insolentiā laceffitus, pos-
 tularēt spectans: ut nobis, quos sui similes, hoc
 est, mentis ac cogitationis cūpotes procreaue-
 rat, ac contuendæ diuinitati destinauerat, ig-
 nosceret: unigenæ filio non pepercit, sed colla-
 tis in eū omniū peccatis, in varias illū, nostra *Esa. liii*
 causa, dimicationes, in infestissimos impetus,
 atque, postremo in acerbissimam mortē obiecit.
 Sic, n. deus dilexit mundū, ut filiū suum uni *Ioan.*
 genitum daret, ut omnis qui credit in illū non *iii.*
 pereat, sed habeat vitam æternam. O inenoda-
 bile diuinæ misericordiæ sacramentū, o arden-
 tissimā diuini numinis in nos homines chari-
 tatem. Quis obsecro renouata tanti in nos a-
 moris tantæque beneficentiæ memoria, non sū-
 mo stupore, et ingenti admiratione afficiatur?
 non deopt. Max. amore & studio singulari
 incen

DECLAMATIO

incendatur? Pro bono, inquit Paulus, forsitan
 quis audeat mori, at pro impijs & conscelera
 tis, hostibusq; infestissimis, quis unquam sibi
 mortem oppete ndã ac perferendã putauerit.
 Commendauit autem deus suam erga nos cha
 ritatem insignius, et declarauit apertius, quia
 cū auersi ab eo, atq; innumeris flagitijs obliga
 ti essemus: interitu dilectissimi filii sui, nos in
 veterẽ gratiam restituit. Iam vero quo ardo
 re, quauẽ alacritate animi ac prõpitudine, idẽ
 dei summi ac præpotentis filius, pœnas flagiti
 is nostris debitas sustulerit ac dependerit, ex
 plicatu est difficile. Cum causa totius humani
 generis in abditissimo sacræ Triadis concilio a
 geretur, ac mox essemus, pro eo sane ac flagi
 tiis nostris commerueramus, capite damnan
 di: ipse tamen dei filius, incredibili nostri mise
 ricordia permotus, nostriq; conseruandi ac
 liberandi studio & cupiditate inflammatus,
 concitatum in nos patris animum placauit,
 ac capitis supplicium, quod nobis erat diui
 na seueritate constitutum, ipse sibi soli susti
 nen

IN COENA DOMINI FO. C. XLVI.

nendum, atq; excipiendum putavit. Tum de
 mū expletum perfectūq; est illud quod est a
 regio vate, diuino afflatu & instinctu, multis
 ante tēporibus prænunciatū. Misericordia et
 veritas sibi mutuo obuiæ factæ sunt, iustitia
 et pax interse cōplexæ & exosculatæ sunt.
 Postea vero quæ e sinu summi, sempiterniq;
 patris in terras delapsus, formā humanā: ipsi
 usq; omnē conditionē suscepit: quæ nam pro
 nobis laborē refugit? quod periculū recusauit?
 Etenim languores nostros ipse pertulit, vt ait
 Esaias, & dolores nostros ipse sustinuit. Illud
 vero maiori quodāmodo admirandū est, quia
 cum iam impenderet turbulenta acerbissima
 afflictionis tēpestas, non fuga ille quidē incolu
 mitati ac salutis suæ consuluit, non se tenebris
 crassissimis, quibus nox illa circumfusa erat,
 occultauit: aut in abstrusas aliquas latebras
 abdidit, sed incredibili quodam animi impe
 tu concitatus, mira quadam mentis celsitate
 ac magnitudine elatus, aduentātibus hostibus
 obuius

DOMINICAE PRECATIONIS

obuius occurrit: seseq; illis comprehendendū,
 alligandum, ac quo vellent, trahendum, rapiē
 dumq; præbuit. Scilicet tanto nostri conseruā
 di, ac liberandi studio exarserat, vt neq; bre
 ui interposita mora, se retardari facile patere
 tur, quominus per acerbum illum perpeſſionis
 calicem, quem cœlestis pater ipsi parauerat,
 exhauriret. Quo magis decet nos, qui eius sã
 guine conseruati, & seruitute diaboli redem
 pti sumus, tantum beneficium, tantamq;
 eius in nos charitatem animo complecti:
 sempiternamq; illius, nisi omnium ingratiſſimi
 esse volumus, memoriam colere atq; celebra
 re. In quo certe, summo studio & cura sacro
 sancta mater ecclesia hoc tempore occupata
 est, quippe quæ ea quæ Christus sponsus sibi cha
 rissimus pro salute hominum gessit, ac pertu
 lit, commemorat, ac veluti oculis intuenta sub
 ycit. Quis igitur tam cordis lapidei, tamq; sē
 sus cōmunis expers fuerit, qui sacrum hoc tē
 pus in recordandis, ac cum animo suo cogitan
 dis maximis & immortalibus Christi in nos
 beneficijs,

EXPLANATIO F. C. XXXXVII

beneficijs, non consumat? Quare si quis in vobis inest o fratres veræ ac christianæ pietatis sensus, si quis ardor amoris, si gratus deniq; animus aduersum tam clementem, tamq; de vobis meritum redemptorem, euigilate animis atq; in tantorum beneficiorum cogitationem & recordationem toto pectore incumbite, & mihi hæc ipsa Mysteria explicanti, attentas parum per aures accommodate. Sic. n. fiet, ut ego qui Christi optimi Max. causa amplissimum hunc loci. ascendi, laboris mei fructum aliquem referam, & vos tantorum mysteriorum dulcedinem sentiatis. Id vero quo facilius vtriq; consequamur, omnes vno consensu ad virginem illam integerrimam, præstantissimamq; quæ tantum conseruatorem suscepit, quæ fructum vitæ nobis protulit atq; edidit, ad eamq; Angelica salutatione quam officiosissime prosequamur.

ANTE diem festum Paschæ. Cū iam dominus Iesus Christus innumerabilia *Ioanē*
prodigi xiii

DECLAMATIO

prodigia ac miracula edidisset, cum egros, ac
 corpore et animo confectos varijs morbis libe-
 rasset: cum alijs videndi, loquendi, & audien-
 di ingrediendive facultatē, vimq; mirabiliter
 ac potenter reddidisset: cū iam Hebræā gētē
 ad quā erudiendā e cælo demissus fuerat præ-
 ceptis cœlestibus ad òne munus officii instruxis-
 set institutisq; sãctissimis deiunxisset, cū
 multa iã nostri amore, òniūq; salutis causa
 gessisset ac tolerasset: supererat, vt quēadmo-
 dū diuinitus decretū & statutū erat, sese deo
 patri pro expiandis ac delendis hominum pec-
 catis, in ara crucis holocaustum gratissimum
 & odoriferum immolaret. Cum igitur inf-
 taret illud tempus, quod erat acerbissimo e-
 ius cruciatui ex aternitate præfinitum: atq;
 ardentissima oppetenda, nostra causa, mor-
 tis cupiditate flagraret, prostremam cum dis-
 cipulis, quos charissimos habebat, cœnam face-
 re instituit: vt in ea videlicet cœna, quanti nos
 faceret, quamq; ardenter diligeret, non ver-
 bis modo, sed re etiam ipsa multo illustrius &
 euidens

euidens

IN COENA DOMINI F. C. XLV III

evidentius declararet. Cum itaq; vespericomes simul in coenaculum conuenissent, agnum q; paschalem, ut erat in more Iudaorum positum, immolassent: intelligens Iesus omnia tradidisse ei patrem in manus: & quod, ut à Deo exierat, ita ad deum redibat, surgit a coena: depositisq; vestimentis, linteo se succinxit. Deinde aquam in vase, quod erat paratum infudit, prostratusq; ad pedes discipulorum, eos singulari quadam animi demissione coepit abluere, ac linteo quo erat succinctus extergere. O mirum & nusquam auditum prodigium. Dei filius, paternae essentiae, gloriae, maiestatis, & amplitudinis particeps omnium quae sunt, fabricator & effector, caelestia, terrestria, & inferna in ditione tenens: omnia continens, fulciens, ac sustentans, omnia contuens, providens ac gubernans, quem Angelorum altissima & amplissima mentes reuerentur, obseruant atq; suspiciunt: in cuius cōspectu ac praesentia caelestes dominatus contremiscunt: & mutant

vel

DOMINICAE PRECATIONIS

Vel celsissima columna caeli: hic inquam tan-
 tus, tam potens, & augustus ad pedes hominū
 ad pedes pauperum, ad pedes seruorum abyci-
 tur, eosq; ipsos lauat et extergit? Quis obsecro
 tāta tāq; insolita rei nouitate nō obstipescat?
 Quis in tantā intueēs christi humilitate et sū-
 missionē nō incredibili admiratione afficiatur?
 Itane Christe dei fili, regū domine, et principū
 imperator: itane celsitudo tua & Maiestas
 summittitur, abycitur, & prosternitur? Vere
 auditores religiosissimi, vere Christus exina-
 niuit semetipsum: vere formā serui suscepit.
 Seruorum siquidē istud est munus quo Chris-
 tus summus Princeps hodie functus est. Ec-
 quis cogitatione comprehendere, aut consequi
 dicendo possit: quantus Angelicas mentes tū
 stupor oppresserit, cum filium dei ita demissū
 & ad pedes hominum stratum viderunt? Cō-
 siderant illae quidem demittentis, prosternen-
 tisq; sese maiestatem & amplitudinem: ad-
 mirantur vero illam eius incredibilem, & in-
 auditam summisionē. Quid mirum si An-
 geli

IN COENA DOMINI. Fo. C. XLIX

geli hominibus inserviant, cum Rex Angelo
 rñ tanta animi alacritate et demissione homi-
 nibus inserviuerit? Porro autē pauperculos il-
 los tanta præceptoris sui demissio, & abiectio
 stupidos detinebat, rei q; exitū avidissime expe-
 ctabant. Non tamē sunt ausi domū, ac magis-
 tri voluntati repugnare, eiusq; ad lauandos
 singulorū pedes studio officiose aduersari: sed
 pedes illi suos singuli summa modestia (Iudā
 excipio) lauandos, ac tergendos præbuere. So-
 lus Petrus humilitatis, tenuitatis, vilitatisq;
 suæ conscius: non est passus, immensā illam di-
 uini numinis maiestatem eo demitti, vt pedum
 eius sordes sacratissimis manibus elueret.
 Quocirca humi abiectus, Christū lauare ipsi-
 us pedes conantē, modestissime, & officiosissi-
 me repellebat: indignū esse inquires, ac nullo
 modo ferendū, vt orbis effector, sanctissima-
 rū mentiū, hominumq; imperator, cuncta tu-
 ens, prouidens, ac sustentans: ignobilis cuiusdā
 pauperis, ac mille flagitijs cōtaminati hominis
 pedes ablueret: atq; proinde nunquam se com-
 v missu

DE CLAMATIO

missurum, ut pedes illi suos lauandos porrigere-
 ret. Sed tamē leniter a Christo et humaniter
 reprehensus, commonitusq; eius detrimenti,
 quod esset ex illa tergiversatione ac recusatio-
 ne modesta illa quidem certe et officiosa, sed
 tamen parum prudenti, capturus, continuo nō
 pedes modo, sed manus etiam et caput, illi lauā-
 da præbuit. Cum igitur Christus discipulorū
 pedes lauisset: Iudamq; ipsum facinorosū, ne-
 farium, & impurissimum, fidei & amicitie
 proditorem, consimili ministerio & officio es-
 set humanissime persecutus: receptis vestimen-
 tis, recubuit: ac discipulis stupefactis: & quid
 in abluendis ipsorum pedibus spectasset, pror-
 sus ignorantibus: facti illius sui, ac demissionis
 insolite, rationem reddidit adhunc modum.
 Scitis quid fecerim vobis? vos vocatis me Ma-
 gister, & domine, & bene dicitis: sum etenim.
 Si ergo ego laui pedes vestros dominus & ma-
 gister, & vos debetis alter alterius lauare pe-
 des. Exemplum enim dedi vobis, ut quemad-
 modum ego feci ita & vos faciatis. Non est
ser

IN COENA DOMINI Fo. CL.

seruus maior ac superior domino suo: neq; le-
 gatus praestantior eo qui misit illum. O
 Christi verba suauissima in animo inscul-
 penda: ac memoria perpetuo tenenda: o chris-
 ti excellens ac praclarum factum, ante o-
 culos quam saepissime ponendum: & mul-
 to ardentius & studiosius imitandum. De
 qua enim re nobis, oratione illa mellissima,
 christus praecipit, nisi de animi summissio-
 ne & humilitate? Huius porro excellentissi-
 mae virtutis amore quo discipulorum animos
 inflammaret: ipse primus omnium eam coluit,
 eiusq; insigne hodie documentum dedit: vt no-
 auctor ac magister humilitatis ac demissionis
 animi (solū, sed cultor etiam fuisse videretur.
 Id quod ihs, qui se pie, ac sancte viuendi magis-
 tros & doctores profitentur, summa cura &
 diligentia praestandum est: vt scilicet quod ver-
 bis, eleganter, copiose, ac diserte preci-
 piunt: multo certe elegantius, atq; cu-
 mulatius re ipsa exequantur. Sed proh
 dolor, quam multi Dei caste, & pie co-
 v ii lendi

DECLAMATIO

pie colendi præcepta, ornate, diserte, copioseq;
 tradunt: qui tamen ipsi vitã agunt impurissi-
 mã, ac nefarius, turpissimisq; vitijs cõtamina-
 tam: numerq; ipsum augustissimũ, ad quod
 sanctissime venerandi mortales adhortãtur
 multis susceptis sceleribus offendunt. Sunt illi
 quidẽ authores humilitatis, ac summissioris ani-
 mi amplectendæ: at illi opinionibus inflati ea-
 rumq; rerũ, a quibus longissime absunt, arro-
 gantia subnixi ambulant. Cœteros à potiundis
 nefarijs corporis voluptatibus longa oratione
 ac concione deterrent: at illi ad easdẽ potiũdas
 temere & effrenate incitantur. At nõ eo mo-
 do sese gessisse Christũ, memoriã proditũ est.
 Est siquidẽ literis euangelicis, ad memoriã
 sempiternã, et posteritatis institutionẽ, cõmen-
 datũ: Christum omne munus officij, ad quod
 homines erudiuit et instituit, obijisse. Quocir-
 cã de summissione animi præcepta daturus, eius
 virtutis cum multa in omni vita documenta-
 tũ certe in postrema hac cũ discipulis congres-
 sione insigne documentũ, et exemplũ dedit:

IN COENA DOMINI. F.C.LI

Ut ad similem virtutē, simileq; factū, non discipulos modo qui præsentes aderant, sed posteros etiā omnes christiana pietatis cultores vehementius excitaret. Nā quis unquam tā sensus expers, tamq; humanae conditionis immemor esse possit: qui cū persuasū habeat, summū illum ac prae potētem dei filiū eo se, nostra causa, demisisse atq; abiecisse, ut servi partes susciperet, audeat arroganter, et insolenter efferrī: aut quenquam hominum aspernari? Quem nā illa christi, amoris et modestiae plenissima verba non cōpunxerint, aut cuius animū tam elatum, tāq; inflatū tanta dei humilitas non fregerit, ac sūmissum effecerit? Iā vero quantū illud nobis gloriae conciliat, quātumq; decoris et ornamenti affert, quod filiū dei authorē & magistrū colendae virtutis habeamus? Certe ut nō forent hominibus, qui se se virtutis studio dedunt, amplissima praemia proposita: hoc tamen eos cum ad omne genus officij, tum ad sūmissionem animi colendā, inflāmare vehementer debuit: quod unigena dei

DECLAMATIO

filio, vitæ duce, modestiæ, humilitatis, atq; a-
 deo virtutum omnium doctore ac præceptore
 vterentur. Tradamus igitur nos tanto docto-
 ri ac præceptori in disciplinam, & demissionē
 animi eo ardētius amplectamur, quo celsior is est
 qui nobis tantæ virtutis author ac magister
 extitit. Nemo nostrū posthac vel tantillū au-
 deat extolli: aut maius aliquid de sese, quam
 humane nature conditio postulat, existima-
 re atq; sentire. Id vero quo facilius assequa-
 mur, obuersetur nobis perpetuo ante oculos
 insigne illud humilitatis ac demissionis animi
 exemplum, nobis adimitandū a Christo Deo
 opt. Max. hodierna die propositum: & si qua
 animos nostros arrogantia, insolentia, cōtuma-
 ciae efferri senserimus, eam continuo humili-
 tatis ac submissionis Christi recordatione
 frangamus, ex animis q; pellamus. Neq; n.
 decet vt nos homunciones, humistrati, animos
 efferamus: cū regia illa diuini nuīs maiestas
 tā se nostra causa demiserit et abiecerit. Sed
 de his hætenus. Iā ad reliqua hoc tempore, a
 christ

christo hominū liberatore gesta exponēda per
 gamus. Lotis igitur discipulorū pedibus, alte
 rū longe ardentioris charitatis et amoris sig
 nū christus dedit. Nā cum mox esset eo, vnde
 demissus in terras fuerat, ascēsurus: nobisq;
 corporis sui præsentiā, suauē illam quidē, iucū
 dam, atq; amabilē subducturus: non potuit ani
 mus ille christi clementissimus, nostriq; amā
 tissimus, nos prorsus sua præsentiā orbatos,
 destitutosq; relinquere. Quid igitur ageret?
 omnino mors oppetenda, omnino illi ad patrē
 erat redeundū: Et id quidē nostra maxime
 intererat. At a nobis discedere, nullūq; nobis
 eximij sui erga nos amoris monumentū relin
 quere: durū admodū ac difficile christo nostri
 cupidissimo et amātissimo videbatur. Quocir
 ca vt noīs sui, ac maxime in nos charitatis, eo
 rūq; omniū quæ nostra causa gessit ac pertu
 lit, memoriā, āplissimo aliquo ac sēpiterno mo
 numēto cōsecraret: sacro sãcti corporis et san
 guinis sui ineffabile sacrum instituit. Quo ef
 fectum mirabiliter est, vt eum quem oculis

DECLARATIO

corporis contueri nō possumus, oculis certe mē-
 tis cernamus : eiusq; præsentia iucūdisima,
 sub oculos tamen non subiecta, fruamur: atq;
 proinde orbitatis, & diuturni exilij nostri mo-
 lestia siminus exhauriatur, certe quoquomodo
 leniatur. Omirā erga nos dei nostri beneuolen-
 tiam, o singularē beneficentiā, o profusissimā
 liberalitatem, cui non satis visum est, carnem
 humanā, nostri liberandi ac redimendi causa,
 assumere: peccata nostra acerbissima morte
 expiare, nisi etiam sese nobis, panis & vini qui
 busdam operculis absconditū ac tectū, non cōs-
 piciendum modo, sed contrectandū etiam, ac
 Deu. vescendū præberet. Quæ nā, quæso vos o viri
 iii. fratres, tā inclyta ac præstans natio vnquam
 extitit: quæ deos suos, quos coleret, ita præsen-
 tes habuerit: quæ admodum præsens adest no-
 bis deus noster? Sub illis siquidē panis & vini
 formis, quas oculis cernimus, Christus dei fili-
 us, summus ille quidem, ac præpotens, optimus
 maximus, beneficentissimus, sapientissimus:
 vniuersitatis effector, ac moderator, quem an-
 celo

IN COENA DOMINI Fo.C.LIII.

gelorum celsissima mentes summa religione & pietate venerantur, cui omnes creaturae parerent quemque demissis cervicibus observant, ac suspiciunt: illic inquã immensa illa numinis divini maiestas, ac celsitudo, quã demones horrerent abdita & abscondita delitescit. Quis igitur erit tam a communi sensu abhorrens, qui isthac animo complectens, & diligentissime considerans non summo terrore & pauore aditurus ad sacra arã, afficiatur? Non incredibili etiã gaudio, & gestienti letitia efferatur? non lachrymas profundat? Ecquis a lachrymis valeat temperare, cùm deũ suũ, vindicem, & redeptorem fratrem etiã et amicũ quã coniunctissimũ presentẽ animo cernat, manu teneat, & sanctissime exosculetur? Magnũ profecto, magnũ hoc sacro augustissimo exiliy huius leuamentũ nobis miseris allatum est, quo si destituti fuisset mus, quis posset vitæ molestias sedato ac pacato animo perferre: turbidos fluctus frangere, ac turbulētissimas tempestates superare? gratias agimus tibi o beneficentissime Iesu sum

DE CLAMATIO

*mas et immortales, qui nobis afflictis tantum
 dedisti solatiū: quotidie vero de vita in discrimen
 vocatis, tantum hoc tuo sacro ineffabili
 perfugiū præbuiſti. Etenim huiusce admiranda
 hostiæ vi, et efficacitate, nō solum afflictus
 demissus, ac prostratus animus excitatur &
 erigitur verū et multū illi roboris accedit: quo
 cōfirmatus ōnes aduersarij īpetus inuictus sus
 tinet: nullisq; eius oppugnationibus, aut machi
 nis gradu deijci, aut deturbari facile pōt. Hoc
 ipsum est a D. I oan. Chrysostomo āple, mag
 nifice, ac grauiter dictum adhunc modū. Vt
 leones flammā expirantes, sic ab illa mensa
 discedimus, terribiles effecti diabolo. Quid
 mirum? Hic est. n. ille panis de quo a vate re
 gio verissime pronunciatum est, & panis cor
 homines confirmet. Hoc est illud viaticū sin
 gulare, quod olim Manna populo iudaico ad
 pastionem corporis datum adumbravit, sed
 nequaquam cum hoc pane, quo christiani ves
 cimur, conferendum. Illud enim Manna ina
 nimium: hoc vero nostrum vita et intelligētiā
 præ*

IN COENA DOMINI Fo. CLIII

præditum est: illud ab angelis factum, indies
 singulos Hebræis, ad pastum, vitamq; corpo-
 ris tuendam, suppeditabatur: hoc vero nõ qui-
 dem fabricatum ab Angelis: sed ipsum potius
 effecit, ac fabricauit Angelos: nobisq; ad vitã
 animi vigentem & incolumem conseruandã
 diuinitus datum est. Illud si in diem alterum
 reseruaretur, cõtinuo putrescēs Vermibus sca-
 tebat: hoc vero immortale & sempiternum
 existens, flagitiorum, ac peccatorum Vermes
 interficit. Qui vescitur, inquit christus hoc
 pane, mortem non videbit in æternum, et pa-
 nis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vi-
 ta. Pane illo vsi ac pasti antiqui patres: deser-
 tæ illius, incultæ, vastæq; regionis, ad quam
 peragrandam Deo authore ac duce aggres-
 si sunt, asperitates superarunt: ac tandem ad
 letissimam, fœcundissimamq; illam regio-
 nem, lacte ac melle manantem sanctissimis
 olim patribus promissam, multis exhaustis ex-
 anclatisq; laboribus peruenerūt, equa tamē ne
 farijs eorum

DECLAMATIO

eorum flagitijs ac sceleribus ita postulantibus
 expulsi, aly alio dissipati sunt. Hic vero noster
 panis homines pios, & ab omni scelere & fla-
 gitio puros, a quibus sumitur & gustatur, per
 varia vitæ discrimina & in cōmoda tutos, pos-
 tremo florentes, & incolumes in cœlestē illam
 Hierosolymorū urbē, quo euo sempiterno ac
 quiete fruantur, introducit. Hæc cū Heros il-
 le præstantissimus, ac Christo deditissimus
 Bernardus cū animo suo reputasset: summa
 quadā admiratione affectus, exclamavit in-
 quiens, & stupenda dei miseratio: verbū carnē
 deus cinerē, vita cadaver assumit, ut iumenta
 manducarēt panē angelorū. Comedūt Ange-
 li verbum de deo ab æternitate natum, come-
 dūt homines verbum carnē ac fœnum factū:
 verbū quippe caro factū est: et omnis caro va-
 tis sententia fœnum. O incredibile dei misera-
 tionem, o amorē singularē, qui non satis habu-
 it, unigenam suū nobis ad liberationem ac re-
 demptionē dare nisi eundē etiā ad passionē
 animorū nobis impertiret: quo scilicet vitam

IN COENA DOMINI F. C. LV

ac salutē diuini sanguinis pretio cōparatam,
 perpetuo tueri ac conseruare possemus. Olim
 siquidē dei filius vniuersum genus hominū e
 durissima seruitute, acerbissimo corporis, &
 animi cruciatu, redemit: at nunc eiusdē mor
 tis, ac perpeſſionis clarissimū viuūq; monu
 mentum lapsos erigit, humoq; stratos excitat
 imbecillos & fragiles corroboret, nutantes cō
 firmat, inclinatos, ac prope iā in numinis diui
 ni offensionē casuros, admirabiliter, ne corru
 ant, sustentat, languentes cōmouet, ac dei stu
 dio & amore vehementer inflāmat. Esuriē
 tes exaturat, ac deniq; omnibus, morte et cru
 ciatu christi hominibus allatis fructibus, et cō
 moditatibus cōplet & cumulat. Neq; mirum
 siquidē in hoc tāto, tāq; angusto sacramēto
 idē immolatur, et sumitur: qui in acerbissima
 crucis ara sese deo patri, ad expiationē nos
 trorum scelerum, et vitæ cōseruationē, lubētis
 sime obtulit & immolauit. Sed hoc loco sum
 mam & incredibilem Christi humilitatē, ani
 miq; summisionē, mihi in mentē venit admi